

GLASILO SOCIALISTIČNE * ZVEZE
DELOVNIH LJUDI TRŽIŠKE * OBČINE

LETO VIII.

Tržič, 1. januarja 1959

Št. 1

Občanke in občani-srečno novo leto

Ko se bližamo zaključku leta, se radi ozremo na prehojeno pot. Pri takem pregledu kritično premotrimo dosežene uspehe in analiziramo napake, da bi se jih na bodoči poti izognili. Tako dela bilanco posameznik, pa tudi družba. Ko gledamo na pot, ki jo je prehodila naša dežela v preteklem letu, nas navdaja prijeten občutek ponosa, da smo zopet izvojevali leto pomembnih zmag na gospodarskem in političnem področju. Na gospodarskem področju smo poleg velikih gradenj, kot je avtna cesta Ljubljana—Zagreb, dosegli tudi močno stabilizacijo našega tržišča, kar v osnovi izboljšuje življenjski standard naših delovnih ljudi in povečuje človekovo gotovost. V dobi enega leta se je močno povečala skrb delovnih kolektivov za potrošnika, katerega želje in zahteve proizvajalec čedalje bolj upošteva. K takemu stanju je mnogo pripomogla nujnost ekonomskega razvoja. V končni fazi pa sta proizvajalec in potrošnik isto. Tudi v kmetijski proizvodnji je stanje močno napredovalo, vendar še ne tako daleč, da bi

lahko bili zadovoljni. Nekateri kmetovalci v naši občini še vedno ne kažejo dovolj zanimanja za napredne metode gospodarstva v okviru kmetijskih zadrug.

V političnem oziru je preteklo leto polno zmag na vseh področjih zunanje in notranje politike. Naše ljudstvo je zopet dokazalo, da je trdno na pozicijah izgradnje socialistične družbene ureditve pod vodstvom ZK, katerega v celoti zaupa. Besni napadi nekaterih voditeljev vzhodnoevropskih držav so naleteli na ponosno ljudstvo, ki na te klevete, ki po svojem žargonu v zgodovini nimajo primere, odgovarja z mirom pravičnika, ki s prezirom gleda na lažnivec in hinavce. Ves uspeh napadalcev je v tem, da je ljudstvo še močnejše strnjeno okoli svojega vodstva in da še povečuje napore za hitrejšo graditev.

V naši občini so organizacije SZDL, ZB in LMS na terenu in sindikalne organizacije v podjetjih dosegle lepe uspehe. Pokazalo se je zopet staro pravilo, da je od agilnega in pravilnega dela političnih organizacij mno-

gokrat v veliki meri odvisna tudi proizvodnja. Še več skrbi pa bo treba v bodoče posvečati organom delavskega in družbenega upravljanja, da bodo le-ti kos odgovornim nalogam.

Občanke, občani in starši!

V novem letu storite vse, da bomo dosegli še večji uspeh na vseh področjih, s čimer bo zagotovljeno lažje in srečnejše življenje za vas in vaše otroke!

Delavci, kmetje in uslužbenci!

Vložite svoje napore za povečanje proizvodnje, za ureditev družbenega upravljanja, zlasti pa povečajte skrb za ureditev mnogih komunalnih vprašanj v občini celotne komune!

Mladinke in mladinci!

Tudi v nastopajočem letu pokazite svojo visoko politično za-

vest, kot ste jo pokazali v preteklem letu z veliko udeležbo na mladinski delovni akciji na cesti bratstva in enotnosti, Ljubljana—Zagreb in drugod! Dokazite, da ste vredni nasledniki borcev iz težke, toda slavne NOB!

Odbori SZDL in drugih družbenih organizacij in društev!

V nastopajočem letu storite vse, kar je možno, za čimboljšo politično vzgojo svojih članov in na vsakem koraku skrbite za njihovo kulturno izživljanje in razvedrilo.

Ko končujemo, želimo vsem delovnim ljudem naše občine veselo praznovanje v novoletnih praznikih in mnogo uspehov na vseh področjih družbenega življenja.

Občinski odbor SZDL

Še letos spomenik padlim v NOB

Pod predsedstvom predsednika komisije za gradnjo spomenika padlim borcem in žrtvam iz NOB Lovra Cerarja se je 5. decembra vršila posebna seja te komisije. Komisija je poslušala poročilo svojih članov, ki so bili v glavnem odboru ZB v Ljubljani zaradi proučitve vseh obstoječih možnosti. Po podrobnih proučitvi poročila in obstoječih možnostih se je komisija odločila za naslednje:

1. v spomin padlim borcem in žrtvam iz NOB se postavi spomenik (skulptura);

2. spomenik se postavi poleg križišča sedanje avtobusne postaje (sedaj trafika, tehnična in kapela);

3. za graditev spomenika in ureditev okolice bo uporabljenih okrog 8.000.000 dinarjev in se morajo ta sredstva pričeti takoj zbirati;

4. z deli se prične takoj in bo odkritje za občinski praznik ali pa v skrajnem primeru za praznik republike 1959.

Komisija se je odločila za spomenik in ne za dom zaradi tega, ker bi bilo za gradnjo doma potrebnih neprimerno več sredstev (od 20.000.000 do 30.000.000 din). Če bi bila kdaj pozneje na razpolago taka sredstva, se dom še vedno lahko zgradi. Potreba po domu pa tudi odpade z zgraditvijo kulturnega doma, ki ga ima v načrtu BPT in so že v izdelavi zadevni načrti.

Dne 8. decembra je bil ponovno sestanek komisije, katerega so se udeležili tudi prof. Boris Kobe, ing. arh. Marko Šlajmar, prof. Zdenko Kalin in Edo Turner, direktor zavoda za spomeniško varstvo. Na tem sestanku je bilo sklenjeno, da bosta delo prevzela akademski kipar profesor Zdenko Kalin in ing. arhitekt Marko Šlajmar. Oba tovarisa sta obljubila, da bosta do 20. januarja 1959 predložila komisiji izdelan idejni osnutek, tako da bi mogli pričeti z deli pri ureditvi okolice že zgodaj spomladi. Sedaj je torej pred nami konkretno delo in upamo, da uspeh ne bo izostal.

Nekoliko več o zadnjih zbilih volivcev

Kronist je v zadnji številki našega časopisa zabeležil kratko notico, da so se vršili zbori volivcev in da udeležba ponekod ni bila najboljša. S tem pa je povedano mnogo premalo.

Zbori volivcev so se vršili v vseh volilnih enotah razen v dveh, kjer ni bilo zadostne udeležbe. Tudi glede teh dveh primerov se ne da trditi, da volivci nimajo zanimanja za delo ljudskega odbora, pač pa se da v teh dveh primerih govoriti o nezadostni in pomanjkljivi organizaciji obveščanja.

Prav zadnji zbori volivcev so pokazali, kako velik napredek je dosežen pri splošni razgledanosti ljudi, pri njihovem razumevanju gospodarskega položaja in podobno. Razgovori na sedanjih zbilih volivcev so se vrteli okrog važnih gospodarskih vprašanj, pri čemer pa je treba poudariti preudarnost teh razgovorov, saj so se vse zahteve in predlogi vrteli v okviru obstoječih možnosti in najnujnejših potreb brez slehernega pretiravanja. Poleg splošnih problemov o stanovanjski stiski, slabih cestah, elektrifikaciji in podobnih rečeh so to pot volivci izredno mnogo govorili tudi o naših podjetjih. Tu je bila izražena splošna volja volivcev, da naj podjetja vodijo več računa o ureditvi problemov

tudi izven podjetja. Volivci so odločno zahtevali, da bodo morala podjetja mnogo bolj kot doslej paziti na kvaliteto svojih uslug, pri čemer je padlo precej pikrih na račun pekarije (smetljiv in surov kruh) in delno tudi na račun kleparskega podjetja zaradi slabo izvršenih del v Jelendolu. Kolektiv podjetja Pekarija ima sedaj moderno urejene prostore in stroje, tako da tu ne more biti vzroka. Če ima kolektiv v svoji vrsti člane, ki nočejo spoštovati discipline in morda namerno nagajajo, je njegova dolžnost, da napravi red.

Volivci v Pristavi želijo trgovino in so sprejeli sklep, da se ustanovi v hiši Franca Šobra. V Križah bodo uredili otroško igrišče.

Da so volivci objektivni, se je pokazalo tudi v razgovorih, ko so pohvalili prizadevnost v nekaterih trgovinah, to pa zlasti tam, kjer se zaposleni delavci trudijo, da ustrezajo kupcem. Taki delavci so v trgovini in mesnici na Ravnah.

Volivci v V. volilni enoti na Ravnah so izvolili tudi iniciativni odbor za ustanovitev stanovanjske skupnosti.

To so le kratki izvlečki iz zapisnikov na zbilih volivcev in že ti kažejo, da je bilo delo teh ljudskih parlamentov res plodno.

V SREDIŠČU ZANIMANJA

Trije zanimivi dogodki letošnjega leta, dogodki neprecenljive pomembnosti za naše nadaljnje delo pri vsakdanjem uresničevanju nalog socialistične izgradnje socialističnih odnosov na vasi, sistemizacije in izboljšanja delovnih in življenjskih razmer naših delovnih ljudi, delu in programu Zveze komunistov, SZDL, terenskih množičnih in družbenih organizacij, ohranitvi miru na svetu in miroljubne koeksistence, vzpostavitvi tesnejših stikov z deželami, borečimi se za iste pravice in enake zahteve. Da, resnično, ti dogodki so bili v letošnjem letu v središču zanimanja, saj so ravno na njihovih podlagah zrasli novi načrti, ki bodo v prihodnje laže uresničljivi in tudi njihova izvedba bo hitrejša, cenejša in sodobnejša.

In ravno ti dogodki bodo ostali v našem zgodovinskem arhivu nepozabljeni.

VII. kongres Zveze komunistov Jugoslavije v Ljubljani... Velika dvorana Gospodarskega razstavišča je 22. aprila točno ob napovedani deseti uri dopoldne vzvalovila ob radosti 1800 članov ZK, tistih, ki nam gradijo naše srečnejše in lepše življenje, tistih, ki so žrtvovali in bili pripravljeni dati za njeno socialno svobodo svoje najdražje, tistih, pod čigar vodstvom smo dosegli v povojni graditvi našega družbenega sistema sijajne uspehe. Njen obraz je postal brez gub, ki jih je neizprosna življenska sila zaznamovala v njeno tokrat mlado dekliško lice. Spomin se ji je nehote vračal tja, kjer spij njen mož, tja, kjer sta pokopana oba sinova. Ni je strla nadnaravna moč, ni je strla nemška golazen, ki se je dolga štiri leta plazila po naši zemlji kot gnus, ki se ti lahko poraja le v mislih. Ostala je zavedna, pač taka, kakor je bila pripravljena vstopiti v naš boj za iste ideale in cilje. Da, ravno taka je stala, nekoliko sključena pod težo let, prisrčna in simpatična starka — partijska mati. Koliko po naši širni domovini se nahaja teh mater, mater z izrednim srčnim bogastvom. Tudi ona je z ostalimi pozdravila prihod generalnega sekretarja ZKJ tovariša Tita z dolgotrajnimi aplavzi. Kongresu so prisostvovali številne delegacije komunističnih partij evropskih, azijskih in afriških dežel. Glavno poročilo je obsegalo proučitev številnih problemov in osnovnih ter nadaljnjih nalog organov družbene ureditve, mednarodne probleme, ki jih je nujno potrebno reševati z zakonitimi sredstvi, kolonializem in dogodke na Bližnjem vzhodu, našo notranjo in zunanjo politiko, družbeni razvoj, vlogo ZK, družbeno upravljanje, investiranje v kmetijstvu, probleme žena in mladine itd. Kongres je dal temeljito osnovo nadaljnjemu prizadevanju naših delovnih ljudi za izboljšanje življenjskih razmer, kot smoter izrednega pomena v vsklajevanju načel, ki temeljijo na tej osnovi. Zgodovinski datum 22. — 27. aprila 1958 bo ostal za vedno neizbrisani v srcu vseh nas, saj je kongres potrdil ponovno misel in želje naših delovnih ljudi, ki teže k miroljubnemu sožitju z vsemi narodi

sveta, ne glede na njihovo barvo, rast in družbeno ureditev. Politika miroljubnega sožitja in aktivne koeksistence nas danes veže v prijateljstvo že s številnimi narodi na svetu, ki cenijo naše pridobitve in delo v povojnem obdobju izgradnje socializma.

Spominjamo se še hladnega zimskega dne meseca februarja letos, ko so bile na ljubljanski železniški postaji zbrane prve mladinske delovne brigade, pripravljene izpolniti obljubo svojega dragega učitelja in voditelja, da do Dneva republike dogradi in izroči prometu del jugoslovanske magistrale Ljubljana — Djevdjelija na odseku med obema prestolnicama Slovenije in Hrvaške, dolgem 80 km. Da je za delo na avtomobilski cesti bratstva in enotnosti vladalo izredno zanimanje, kaže zgovorno dejstvo, saj se je letošnje akcije udeležilo 54.000 brigadirjev in brigadir. Ne mraz, ne sneg in tudi ne vročina nista uklonila volje mladih rok, ki so se zavedale svoje obljube, dane predsedniku Titu na svojem kongresu: »Cesto bomo dogradili do določenega roka!« Krampi, buldožerji, samokolnice, avtomobili in mlada srca, vse to je bilo povezano v eno samo družino. Vse do svečanega trenutka, 23. novembra so vihteli brigadirji svoje krampe, nekateri so odvažali težko zemljo, drugi zopet urejevali nasade ob cesti. Teden dni pred rokom so izpolnili svojo obljubo in ponovno stopili pred svojega prijatelja in učitelja, da mu z gromkim brigadirskim pozdravom pokažejo svojo neuničljivo voljo in ljubezen do domače grude. Glavni trg v Novem mestu je bil pretesen, da bi lahko sprejel vse, ki so želeli pozdraviti brigadirje in jim prisrčno čestitati k pomembni delovni zmagi. Besede predsednika Tita so najzgovornejši dokaz, da imamo dobro mladino pripravljeno izpolniti vsako nalogo, vsak ukaz. »Nikoli ne bomo pozabili tega skupnega dela naših mladih ljudi iz vseh republik, skupnega življenja, ki so ga tu preživeli, izmenjave mnenj s sotočariši, skupnega veselja in skupnih prizadevanj. V njihovih srcih in mislih bo ostalo ravno to zabeleženo, dokler bodo živeli. Glejte mlado generacijo, glejte te mlade ljudi! Znali bodo iti naprej po poti, ki je določena in zaznamovana s krvjo in kostmi borcev NOB, po poti, ki so jo zaznamovali člani ZK pred vojno in med njo. Občutek sreče, ki nas napolnjuje z največjim zadovoljstvom, da imamo tako mladino, ki bo znala voditi Jugoslavijo v smeri, ki je določena!«

Predsednik republike Josip Broz-Tito je v začetku meseca decembra odpotoval na daljše potovanje z namenom, da obišče nekatere azijske in afriške dežele, s katerimi nas vežejo tesni medsebojni stiki. Na obisk v daljne dežele odhaja predsednik Tito na vabilo predsednika republike Indonezije g. dr. Ahmeda Sukarna, ki se je pred letom dni mudil v naši državi na prijatelj-

skem obisku. Predsednika Tita spremljajo med njegovim potovanjem in bivanjem v omenjenih deželah predsednik LS LR Črne gore Blažo Jovanović, član CK ZKJ in zvezni ljudski poslanec Ivan Maček, član ZIS Sloboda Penović, državni podsekretar za zunanje zadeve Veljko Mičunović, načelnik protokola Zdenko Štambuk, generalni sekretar predsednika Tita Leo Mates, generalpodpolkovnik Miloš Šumona in Milan Žeželj, prof. dr. Božidar Lavrič in soproga predsednika Jovanka Broz. Šolska ladja »Galeb«, s katero potuje pred-

Dva sprejema

Po skupnih proslavah, ki so jih imeli učenci šol ob 29. novembru, je sprejel vse tiste šolarje, ki so bili sprejeti v mladinsko organizacijo, predsednik občinskega ljudskega odbora Lovro Cerar in sicer v dvorani hotela Pošta. Kakih osemdeset novih mladincev se je živahno razživel, potem ko jih je predsednik pozdravil in jim čestital k njihovemu sprejemu. V sproščenem razgovoru so šolarji seznanili predsednika s svojimi uspehi in težavami. Sprejem jim bo ostal v lepem spominu.

Drugi svečani sprejem je bil prav tako v dvorani hotela Pošta dne 6. decembra. Ta sprejem je priredil občinski ljudski odbor in občinski odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva. Na sprejemu so se tokrat zbrali mladinci, ki so se udeležili mladinske delovne akcije na avtomobilski cesti bratstva in enotnosti Ljubljana — Zagreb. Polna dvorana žarečih mladih lic je dokazovala, da je bila mladina naše občine častno zastopana. Poleg predsednika tov. Lovra Cerarja, sekretarja ZKS Zdravka Tomažina in predsednika SZDL Rudijs Hrovatiča so se sprejema

sednik Tito, je doslej vrgla sidro v svetovnoznane središče Egipta — Port Saidu, kjer se je v centralni zgradbi družbe Suez sestel s predsednikom ZAR Gamalom Abdelom Naserjem. Pogovori med obema predsednikoma in njunimi sodelavci so potekali v ozračju medsebojnega razumevanja, izmenjave mnenj in želja ter sodelovanja z vsemi državami sveta, ki težijo k temu, da jim bodo njihova prizadevanja v bodoče bogato poplačana. Po krajšem bivanju, je predsednik nadaljeval svojo pot v Indonezijo, kamor je prispel konec decembra.

Trije zanimivi dogodki 1958 leta, ki ne bodo nikoli pozabljeni, saj nas veže njihova neposrednost tako tesno in prisrčno.

Udeležili se tovariši Slavko Zaklarič, predsednik občinskega odbora Zveze sindikatov, zastopnik JLA ter poslanec republiškega zbora proizvajalcev tov. Milan Ogris. Med udeleženci je bil tudi predsednik občinskega komiteja LMS tov. Hazim Hadžiomerovič, ki je bil tudi sam na avtomobilski cesti.

Zbrane je pozdravil tov. predsednik Lovro Cerar, sekretar Zdravko Tomažin in predsednik LMS Hazim Hadžiomerovič.

Gostitelji so se zadržali z mladimi gosti več ur v prisrčnem razgovoru. Za prijetno razpoloženje je poskrbel sekretar JLA. Mladi graditelji so pripovedovali o svojem delu, o naporih, ki so jih vložili v veliki objekt, ki ima ogromen pomen za našo socialistično skupnost. Iz razgovora se je jasno videlo, da je mladina gradila cesto, a cesta njo. Vsem, kar so povedali, je bilo jasno in odločno povedano, da je naša mladina odločno na poti graditve naše socialistične družbe. Druga podobna akcija bo gotovo zopet deležna enakega in še večjega števila mladine iz naše občine.

V počastitev Dneva republike so naši pionirji prejeli prometno značko III. reda

V tistem času, ko so po vsej Jugoslaviji sprejemali cicibane v pionirsko organizacijo in pionirje v mladinsko organizacijo v počastitev 15. obletnice republike, je bil tudi za tržiško mladino velik praznik. Agilno Avto-moto društvo je po svoji komisiji za ceste in promet že dalj časa vodilo in še vodi sistematična predavanja na osemletki heroja Bračiča in osemletki heroja Grajzerja. Teh predavanj, in to posebno o cestno-prometnih predpisih, varnosti na cesti, o znakih, o turizmu, moto-športu in še drugih, je bilo do sedaj izvedenih nad 80. Filmskih predstav pa je bilo za mladino in za starše 35. Mladini danes v socialistični družbi veliko nudimo in ji posvečamo veliko skrb, ki jo tudi zasluži. Če se ozremo nazaj in pogledamo, kolikšen delež žrtev in naporov je ravno mladina doprinesla, da si danes kujemo lepšo in srečnejšo bodočnost.

Posebno v preteklem letu je Avto-moto društvo po svoji komisiji za ceste doseglo veliko povezavo z vodstvi šol in jih seznanilo o delu našega društva. Posebno zanimanje sta pokazala

ravnatelja obeh osemletk v Tržiču, tov. Janez Grum in Mirko Brejc, saj sta omogočila našemu predavatelju, da je redno predaval o prometu na teh šolah. Na akademiji v proslavo dneva republike, na kateri je bilo navzočih nad 500 mladine in staršev je 121 pionirjev in pionirk in mladincev prejelo nadvse častno »PROMETNO ZNAČKO III. REDA«. Preden so prejeli to častno priznanje, so pač morali poslušati predavanja in z izžitom dokazati, da jo smejo nositi. Izpitna komisija je bila zelo dosledna in natančna saj so jo sestavljali najbolj vidni predstavniki oblastev, organizacij in ustanov, n. pr. podpredsednik občinskega ljudskega odbora Karel Kravcar, komandir LM Andrej Smolej, ravnatelj osemletke heroja Bračiča Janez Grum in ostali člani učiteljskega zbora. Član LM Srečko Kranjc in predsednik komisije za ceste in promet pri AMD. Tako upamo, da je to agilno društvo tudi v tej smeri opravilo veliko delo, saj vzgaja ravno tisto mladino, ki je prelila že največ krvi na naših cestah.

J. Š.

Zanimive številke

Te dni so na občinskem ljudskem odboru zaključili analizo poslovanja gospodarskih organizacij v letu 1957. Zakaj spet to? Potrebno je bilo pregledati, kako so gospodarila naša podjetja. Bilance so potrjene in šele sedaj se slika o gospodarstvu jasna. Pri nas doslej še nobena gospodarska organizacija ni šla v prisilno likvidacijo in nobeno podjetje še ni povzročilo izgub upnikom, kot se taki primeri pogosto dogajajo v drugih krajih. Na občini stalno spremljajo gospodarstvo podjetij, doslej žal še vse preveč »od daleč«, kar bo v bodočnosti moralo biti drugače. Po navadi je takole: Dokler je vse v redu, so vsi tihi, brž ko pa je v kakem podjetju kaj narobe, pa vsakdo hiti dolžiti občinski ljudski odbor in njegove organe, češ: vi ste krivi, ker niste pazili!... Občinski ljudski odbor in njegovi organi pri spremljanju gospodarstva podjetij ne opravljajo kakšnega policijskega nadzorstva, ampak iščejo načina in oblike sporazumnega ugotavljanja nepravilnosti in pomanjkljivosti. Analiza celotnega gospodarstva podjetij je predpisana z zvezno uredbo o zaključnih računih in je ta analiza silno obsežna ter je dostavljena vsem občinskim odborom obeh zborov zaradi razpravljanja na seji. Iz analize posnemamo samo nekaj interesantnih števil.

»PREMOŽENJE« PODJETIJ

Premoženje? Lahko porabimo ta izraz. Podjetja imajo premoženje, katero upravljajo. Na dan 1. januarja 1958 so imela naslednjo aktivno premoženje:

Osnovnih sredstev je imela industrija 5 milijard in 199 milijonov din, ostala podjetja pa 158 milijonov din. Zaradi iztrošenosti osnovnih sredstev so podjetja že odpisala vrednost 3 milijarde in 405 milijonov din in so osnovna sredstva dne 1. januarja 1958 predstavljala vrednost še 1 milijardo 952 milijonov.

Za 69 milijonov din je bilo v začetku leta investicij v teku in 654 milijonov din so podjetja imela naloženih skladov v bankah; poleg tega so podjetja imela 213 milijonov din razpoložljive gotovine, 40 milijonov din deviznih sredstev in od kupcev so terjala 682 milijonov din. Tudi so imela 1. 1. na zalogi surovin v vrednosti 1 milijarde in 660 milijonov din, polizdelkov za 411 milijonov din, izdelkov za 257 milijonov din in trgovskega blaga za 258 milijonov din, poleg tega pa še drugih sredstev 340 milijonov din. Aktivna imovina vseh tržiških podjetij je začetkom leta bila vredna 6 milijard in 4 tisoč milijonov din.

Poleg sklada osnovnih sredstev v višini 1 milijarde in 952 milijonov din so podjetja imela najetih 104 milijonov din dolgoročnih posojil za investicije, ustvarjeni razni skladi, to je amortizacija, sklad skupne porabe in rezervni sklad pa so znašali 865 milijonov din. Za razne kredite so podjetja dolgovala 2 milijardi in 378 milijonov din, obveznosti dobaviteljem in drugim pa so imeli v višini 702 milijonov din.

KAM SO DALI DOBIČKE?

Industrija je imela lani 8 milijard 554 milijonov din dohodkov, ostale gospodarske organizacije pa 1 milijardo in 60 milijonov din. Kam je šel ves ta denar? Industrija je porabila 3 milijarde 960 milijonov din za material, 655 milijonov din za plače s prispevki, 1 milijardo 890 milijonov din za prometni davek in 527 milijonov din za ostale stroške poslovanja ter amortizacijo, tako da je bil na dan 1. 1. izkazan v industriji dobiček 1 milijarde in 522 milijonov din.

Ta dobiček so v tovarnah razdelili takole:

plačali so za anuitete 263 milijonov din, zvezni davek 665 milijonov, rezervni sklad 37 milijonov, plače iz dobička in posebnega deleža 190 milijonov, investicijski sklad 64 milijonov, sklad za samostojno razpolaganje 43 milijonov, razne socialne dajatve 19 milijonov, za proračune LRS in OLO 109 milijonov in ostanek dobička zvezi 132 milijonov din.

Dohodek neindustrijskih podjetij pa je znašal 1 milijardo in 60 milijonov din. Ta podjetja so porabila 752 milijonov din za material, amortizacijo, prometni davek in stroške poslovanja, na kar jim je ostalo še 308 milijonov din. Iz tega ostanka so ta podjetja plačala 206 milijonov za osebne dohodke s prispevki, 73 milijonov so dali za lastne sklade, v družbeni investicijski sklad so vplačali 25 milijonov in ostalih drobnih izdatkov so imeli 6 milijonov din.

STOPNJA DOBIČKA

Stopnja dobička nasproti bruto produktu je pri naših podjetjih znašala: v tovarni za pile Triglav 21,1 %, v tovarni kos in srpov 20,9 %, v LIP 15,1 %, v tovarni finega pohištva 21,2 %, v tovarni lepenke 45,6 %, v BPT 20,8 %, v tovarni Runo 8,4 %, v tovarni Peko 11,2 %.

VELIK PROMET V TRGOVINI

Za 2 milijardi in 825 milijonov din je bilo lani prometa v trgovini. Povprečno torej odpade na vsakega prebivalca neoziraje se na stanost po 280 tisoč dinarjev letno trgovskega prometa. Promet je v trgovini lani narastel za 39 % nad planirano vsoto.

DEBLOKACIJO SKLADOV ŽELIJO

Skladi tržiških podjetij so precej visoki, tako n. pr. je sklad za samostojno razpolaganje na dan 1. 1. znašal 533 milijonov, rezervni sklad 248 milijonov, investicijski sklad 16 milijonov, ostali skladi 13 milijonov, amortizacijski sklad 436 milijonov in sklad lastnih obratnih sredstev 1 milijardo 384 milijonov din. Podjetja tožijo o težkočah zaradi delne blokacije skladov, ker je samo amortizacijskega sklada blokiranega 270 milijonov din, torej 63 %. Že deblokacijo skladov bi se marsikatero podjetje rešilo plačevanja anuitet.

ŠTEVILKE O DELAVCIH

V občini je v družbenem sektorju bilo zaposlenih nad 3.800 delavcev in uslužbenec. Povprečno pride na 9 delavcev po 1 uslužbenec.

Delavci in uslužbeni so na pravili 7 milijonov in 892 tisoč učinkovitih delovnih ur. Na enega delavca ali uslužbenca je prišlo povprečno po 173 ur učinkovitega dela na mesec ali po 6 in pol ure dela na vsak delovni dan.

Rednih plač po tar. post. je lani izplačala industrija 447 milijonov, gradbeništvo 21 milijonov, trgovina 22 milijonov, obrt 24 milijonov, gostinstvo 7 milijonov, kmetijske zadruge 12 milijonov, skupno rednih plač torej 534 milijonov din. Plač nad tarifno postavko pa je bilo izplačanih 116 milijonov ali 21 % nasproti rednim plačam, kar pomeni, da je povprečno prejel vsak delavec ali uslužbenec 14 in pol mesečnih plač. Industrija je plačala premij in nadplač 100

milijonov, gradbeništvo 8 milijonov, trgovina 3 milijone, obrt 3 milijone, gostinstvo in kmetijske zadruge pa vsak nekaj manj kot 1 milijon din.

PRIMERJAVA

Na 1 delavca ali uslužbenca je odpadlo bruto produkta — realizacije: v tovarni za pile po 1.155.000 din, v tovarni kos in srpov po 1.096.000 din, v LIP po 1.424.000 din, v tovarni finega pohištva po 1.023.000 din, v tovarni lepenke po 2.016.000 din, v BPT po 3.385.000 din, v tovarni Runo po 4.694.000 din, v tovarni Peko po 1.820.000 din, v gradbeništvu po 825.000 din, v obrti po 1.354.000 din, v trgovini po 2.600.000 din, v gostinstvu po 1.853.000 din in v kmetijskih zadrukah po 359.000 din.

Več sredstev za komunalni standard

Predsednik obč. ljudskega odbora tov. Cerar je te dni povabil na posvet predsednike delavskih svetov, upravnih odborov, direktorje, računovodje, predsednike sindikalnih podružnic in sekretarje osnovnih organizacij ZK vseh tržiških industrijskih podjetij, kako naj bi delili letošnji ostanek čistega dohodka gospodarskih organizacij. Posvetu je prisostvoval tudi sekretar mestnega komiteja in pa predsednik mestnega sveta zveze sindikatov. Sindikalni organi so že prej dajali pobudo, da je treba dati večja sredstva za komunalni standard od ostanka čistega dohodka podjetij in oba zbora okrajnega ljudskega odbora sta na zadnjem zasedanju soglasno sklenila priporočiti podjetjem, da določijo 40 % ostanka čistega dohodka za potrebe družbenega standarda. Posvet je dosegel dobre rezultate, četudi bodo sredstva, ki jih podjetja določajo za družbeni standard kljub visokemu procentu še vedno zelo majhna in še davno ne zadostna. Lesno industrijsko podjetje, tovarna finega pohištva in tovarna Triglav imajo le skromen ostanek čistega dohodka, toda so pripravljena dati celotno razpoložljivo vsoto za družbeni standard. Bombažna predilnica in tkalnica je od ostanka čistega dohodka določila 68 % kar pomeni vsoto 78 milijonov din za družbeni standard, predvsem za gradnjo novih stanovanj. Tovarna Peko bo plačala za komunalni standard procent, ki je bil določen s perspektivnim planom; večje vsote ne more zagotoviti prej, dokler ne bo na jasnem glede višine anuitet za gradnjo novih objektov in nabavo strojev. Tržiška tovarna kos in srpov bo 100 % ostanka čistega dohodka dala za družbeni standard, od tega 8 % za komunalne naprave, kot je to določeno z obč. družbenim planom. Tovarna lepenke je določila 40 % ostanka čistega dohodka za družbeni standard in bo od njega odvedla občini s planom dogovorjenih 8 % za komunalne naprave, ostalo vsoto pa porabila za gradnjo stanovanj. Tovarna bo tudi iz svojih sredstev napravila javno razsvetljavo do Čadovelj.

Industrijska podjetja bodo torej za komunalne naprave dala s perspektivnim družbenim planom določenih 8 % ostanka čistega dohodka in so zagotovila, da bodo brez izjeme pomagala pri rekonstrukciji javne cestne razsvetljave, ki je v obupnem stanju. Posvet s predstavniki tovarne Runo pa ni zadovoljil, ker zastopniki tega podjetja vidijo samo lastne potrebe po rekonstrukciji tovarne, ki je sicer res nujna, toda hkrati prezrejo, da tudi njihovi delavci in uslužbeni potrebujejo stanovanja, ceste, vodo, kanale, šole in številne druge naprave. To podjetje je celo pozabilo na dogovor, potrjen s perspektivnim družbenim planom, da bo vsako podjetje brez izjeme dalo določen procent za družbeni standard.

Da so naša podjetja nujno potrebna obnove, o tem si je vsakdo na jasnem. Vzporedno s povečanjem števila delovne sile in rekonstrukcijami obratov pa se morajo graditi komunalne naprave, kar je tudi vsakomur jasno. Občinski ljudski odbor zahteva sredstva za gradnjo komunalnih naprav od tistih, ki ta sredstva ustvarjajo in jih uporablja izključno samo zanje in ne morda zase. Tržič je zaenkrat menda na zadnjem mestu glede komunalnih naprav in je zadnji čas, da smo reševanju tega vprašanja začeli posvečati pozornost. Kaj bo, če pred 55 leti zgrajeni vodovod odneha? Že sedaj porabimo vsak dotekajoči liter vode sproti in so rezervoarji vsa leta popolnoma prazni. Gradimo nova stanovanja, vedno več hiš šteje naša občina, vodovod pa je isti kot pred 55 leti. Gradnja novega vodovoda bo stala na desetine milijonov din. Od kod vzeti denar? Kot ne krije stanarina stroškov gradnje stanovanj, tako ne krije vodarina stroškov gradnje vodovoda. Skoraj 150 let bi moral plačevati najemnik stanovanja po 1500 din mesečno, da bi plačal stroške enega stanovanja, in 100 let tudi traja, preden je z vodarino odplačana gradnja vodovoda. Zastopnikom podjetij je predsednik občine tovariš Cerar pojasnil stanje komunalnih naprav in kaj prebivalci občine v najbližjem času najbolj nujno potrebujejo.

Nekaj o rekonstrukciji tovarne PEKO

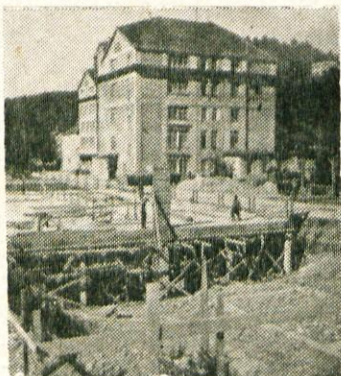
Tovarna PEKO je najstarejša in najrenomiranejša čevljarstvo podjetje Jugoslavije. Ustanovljeno je bilo leta 1903 in obstoji torej že 55 let.

Njen ustanovitelj, Peter Kozina, je pričel z izdelavo čevljev v raznih manjših obratih, vendar je že leta 1911 zgradil na sedanjem prostoru tovarno za 300 parov. Kmalu po prvi svetovni vojni jo je leta 1925 povečal in njeno kapaciteto povišal na 800 parov. Zaradi gospodarske krize je zašel v velike finančne težave in postal leta 1928 insolventen. Podjetje so prevzele banke, ki so Petru Kozini posojale denar.

Pred vojno je doseglo podjetje največjo proizvodnjo leta 1940, in sicer 227.894 parov. Ze takrat se je pričel pojavljati problem skladišč, posebno skladišča izdelkov. Prišlo je tako daleč, da je bila povečava tega skladišča že zakoličena, vendar je zidava zaradi izbruha druge svetovne vojne propadla.

Po vojni se je produkcija povečevala iz leta v leto. K povečanju je v veliki meri pripomogla planska doba gospodarstva in ko je bilo priključeno k podjetju leta 1949 še podjetje TRIO, je narasla proizvodnja na preko 560 tisoč parov.

Razumljivo je, da je postajalo vprašanje skladišč in raznih pomožnih prostorov iz dneva v dan bolj pereče in da je predlagalo

podjetje ob raznih prilikah njegovo rešitev. Izdelalo je več načrtov za dozidavo, vendar je ostalo vedno le pri načrtih.

Se v veliko večji meri kot majhna, neprikladna skladišča so na pretek in razvoj podjetja ovirali stari, do kraja izčrpani stroji. Nabavljeni so bili deloma pred prvo svetovno vojno in med njo, največ pa v letih 1925 do 1928. Vse važnejše stroje je vzel takratni lastnik zaradi pomanjkanja denarja v najem od ameriške firme USMC. Najemni so bili predvsem stroji za izdelavo najelegantnejše in najkvalitetnejše goodyear šivane obutve.

Za najemne stroje je plačevalo podjetje vsa leta visoko najemnino. Zaradi nje je bilo predvsem v povojni dobi sprčo povečane proizvodnje in težkih deviznih razmer v stalnem, neenakopravnem položaju z ostalo čevljarstvo industrijo.

Ko je leta 1950 prevzel kolektiv podjetje v svojo upravo, je postalo prizadevanje za rekonstrukcijo in nabavo lastnih strojev čedalje močnejše. Posebno živahna je postala tedaj, ko je pričela produkcija — po krajšem zastoju v dobi prehoda iz distribucijskega na normalno poslovanje — ponovno naraščati in ko je zaradi čedalje večje izablenosti strojnega parka pričela kvaliteta izdelkov popu-

ščati in produktivnost upadati.

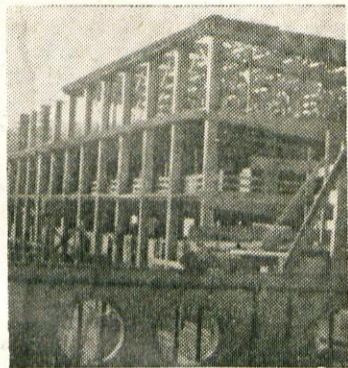
Pod takimi okolnostmi se je podjetje moralo odločiti za rekonstrukcijo večjega obsega. Izdelalo je elaborat in ga predložilo Izvršnemu svetu LRS v odobritev.

Na podlagi odobrenega projekta je dobilo v oktobru preteklega leta 147 milijonov zveznega in 44 milijonov republiškega in okrajnega posojila. K posojilu je dodalo še lastna razpoložljiva sredstva in s tem predvidelo nabavo 229 novih strojev ter zgraditev štiri-etaznega tovarniškega prizidka v dolžini 80 in širini 15 do 18 metrov.

Novi stroji so po večini že prispele, gradbena dela pa so prav v

tem času v največjem razmahu. — Delavci gradbenega podjetja »Projekt«, ki je gradnjo prevzelo, izjavljajo, da se bo še v tem letu pojavila na strehi svečano okrašena smrečica in naznanila, da je stavba pod streho, in opomnila investitorja, da poskrbi za »likof«.

Po izvršeni rekonstrukciji se bo proizvodnja povišala za 31 odstotkov, produktivnost za 32 odstotkov in dobiček za 179 odstotkov. Nove prostore bo pričelo podjetje uporabljati v drugi polovici prihodnjega leta, ko zapade v plačilo tudi že prva anuiteta. Posojilo bo podjetje plačevalo več let, vendar bo kljub temu lahko s ponosom

zrlo na svoje delo, ker si bo z rekonstrukcijo pridobilo možnost in sposobnost za nadaljnji uspešni razvoj priznanega tržiškega čevljarstva.

TRŽIŠKI ČEVELJ NA SVETOVNIH TRGIH

Medtem ko v stari Jugoslaviji nismo mogli izvoziti niti enega para čevljev, je v novi Jugoslaviji že v letu 1955 prišlo do temeljitega preokreta tudi na tem področju naše gospodarske dejavnosti.

Dolgoletni napori pred letom 1955, ko smo razpošiljali po vsem svetu samo manjše vzorčne pošiljke in pa vzorčne pare na vzhodna in zahodna tržišča, so končno tega leta le obrodili kar bogat sad.

PEKO je izvozil v letu 1955 po kar zadovoljivih cenah 25.000 parov v ZSSR in na Poljsko in to samo v dveh kopitih v svojih najboljših izdelavih. Ta prelomnica v razvoju podjetja je kmalu pokazala daljnosežne posledice, saj se je moral naš delovni kolektiv spoprijeti in sprijazniti z visokokvalitetnimi zahtevki inozemskega kupca, ki je kupil jugoslovanski izdelek le pod pogojem, da so cena, izdelava ter finish ustrezali, če že niso prekašali konkurenčnega izdelka italijanskega, češkoslovaškega, angleškega, belgijskega in holandskega tekmeča. Da smo dosegli čim boljši videz čevlja, smo morali zaostri medfazno kontrolo in opraviti pregled vsakega para čevljev pred kartoniranjem. Pred odpremo blaga je po nalogu uvoznika izvršilo preventivni pregled še naše izvozno podjetje CENTROTEKSTIL v Beogradu po svojih, v tej stroki posebno izurjenih kontroliranjih. Nobena napaka ni ušla pod tem drobnogledom in tako se je polagoma vsak član našega kolektiva zopet navadil na res skrbno in strokovno delo. Ta njegov trud je bil bogato plačan s povečanjem dobička podjetja, z deležem na deviznem prilivu (20 %) in s kar občutno udeležbo pri delitvi presežka plač iznad tarifnih postavk.

Tudi v naslednjem letu smo dosegli približno isti volumen kot prejšnje leto in impozantna številka 5 do 10.000 parov v enem in istem modelu je nudila neslutene možnosti res racionalne izrabe našega strojnega parka in delovnega postopka sploh. Izredno se je stopnjevala proizvodnost dela na eno osebo, povečala se je spretnost in občutek delavca za kvaliteto ne samo pri izdelavi čevljev za izvoz, temveč tudi čevljev za domači trg, kamor je šlo še vedno preko 90 % celotne proizvodnje. Blagodejni vpliv te naše izvozne dejavnosti smo sku-

šali prenesti tudi na proizvodnjo usnja vseh slovenskih usnjarn, med katerimi je zavzela vidno mesto TOVARNA USNJA RUNO v Trzinu, ki še sedaj slovi kot najboljši proizvajalec črnih in barvanih boksov v državi in ta dobri sloves ji je tudi omogočil lastni izvoz izdelkov v vedno večji meri.

Naslednje leto 1957 pa vidimo PEKO čevelj že na londonskem trgu in na Malti, kjer smo po petletnih naporih končno le prebili reklamobučni konkurenčni zid in prodali največji angleški prodajni mreži LILLEY & SKINNER nekaj tisoč parov naših moških sandalov v fleksibilni izdelavi. Tudi angleška mornarica na Malti se ponaša z našimi najboljšimi goodyear šivanimi čevlji z gumijastimi napetniki. Za angleški trg je značilno, da zahteva od Jugoslavije ali najboljši ali najcenejši izdelek, medtem ko odbija standardni izdelek, ki ga raje kupuje v Italiji ali Češkoslovaški. Resnica pa je, da je zaslužek pri izvozu na zahodni trg skoro minimalen in je glavna prednost za našo državo leta, da vnovči svoj izdelek za res cenjeno in res trdo valuto. V letu 1957 smo tako po količini kot po vrednosti potrojili izvoz prejšnjih dveh let.

Tudi poslovno leto 1958 se je pričelo odvijati še v znamenju konjunktura, ko je naenkrat prišla prepoved izvoza v prvem tromesečju 1958 in smo morali razveljaviti vedno bolj rastoča naročila londonskega trga. Pri tem izbiričnem kupcu, ki se po-

teguje zanj ves inozemski trg, je bila zamera neizbežna. Res je bilo potrebno zamašiti velike vrzeli v naših zalozah obutve doma, zaradi katerih je naš domači kupec zaradi rastoče kupne moči vedno bolj odmrnil, vendar bi se moral najti izhod, da vsaj delno zadržimo ta dragoceni trg.

Pri izvozu na vzhodni trg pa je bilo zopet uvedeno kontingeniranje in usmerjanje že tako zmanjšane izvoza samo v ZSSR. Preko noči so bili znižani izvozni koeficienti in ukinjena vsaka izvozna premija. Tovarna PEKO je bila znižana izvozna kvota na polovico in tako je bil zmanjšan tudi njen izvozni učinek, ki je bil pri znižanih cenah realiziran samo v prilivu težko zamenljive mehke valute, ki se da le s težavo uveljaviti pri nakupih neobhodno potrebnega pomožnega in potrošnega materiala, ki se trenutno dobi v zadovoljivi kakovosti samo na zahodu.

Izvozni izgledi za leto 1959 nikakor niso slabi, ker smo se iz napak le nekaj naučili in sedaj že posvečamo zunanji trgom vso potrebno skrb, prožnost in obzirnost. Že letos obnovljeni osebni stiki z vzhodnimi kupci in trenutnimi interesi iz Belgije in Belgijskega Konga nakazujejo, da je povpraševanje po izdelkih tovarne PEKO še vedno živahno in razen tega je bil v sprovedenih razmerah zvišan njen eksportni delež na 200.000 parov, tako da bo naša tovarna lahko dodobra izkoristila po izvršeni rekonstrukciji obrata skoro ves svoj izvozni potencial.

O čem razpravljajo v BPT

V Bombažni predilnici in tkalnici so ugotavljali, da pričakujejo porast zalog izdelkov, ker tudi v državnem merilu zaloge rastejo in znašajo okrog 30 milijonov metrov nasproti planiranim 20 do 22 milijonom metrov. Na trgu se je torej začela pojavljati vedno ostrejša borba za prodajo na domačem tržišču, ker pri izvozu ne pričakujejo velikega dobička. V belilnici že montirajo nov razpenjalno sušilni stroj, kar bo omogočilo ukinitve tretje izmene v tem obratu. Z montažo novega stroja bo izboljšana tudi kvaliteta izdelkov. Sploh je kvaliteta v stalnem porastu. Na zboljšanje kvalitete so vsekakor pozitivno vplivale premije. Penali so v odnosu na premije minimalni.

V podjetju so razpravljali tudi

o investicijah. Če bo BPT s sedanjim tempom nadaljevala novogradnje stanovanj, je pričakovati, da bo v treh do petih letih rešen stanovanjski problem oseb, zaposlenih v tem podjetju. Organi podjetja so poudarili, da hočejo v tesnejšem sodelovanju z občinskim ljudskim odborom reševati komunalne probleme. Ta čas gradi podjetje 61 družinskih sob. Stanovanja bodo opremljena z izdelki Mariborske tovarne pohištva, tovarne električnih aparatov TOBI itd. Tudi že razmišljajo o nadzidavi dekljskega doma na Balosu za eno nadstropje, s čimer bi pridobili prostora za okrog 40 oseb. Na Balosu bo organizirana prva servisna pralnica. Odpira se možnost novih gradenj v Spodnji Preski.

Skrb za pravilno gospodarjenje in za dvig življenjskega standarda bo osnova dela sindikalne organizacije v tovarni „PEKO“

Zelo redki so občni zbori sindikalnih podružnic, ki bi tako široko obdelali gospodarske in politične probleme podjetja, kot je bilo to opaziti na tem zboru. Tudi število (preko petnajst) zastopnikov od najvišjih republiških in okrajnih vodstev sindikata pa do predstavnikov delovnih kolektivov, društev in organizacij kaže, da je vloga sindikata postala važen činiteelj pri urejanju gospodarske in družabne politike v podjetju.

Bogata vsebina poročil in široka razprava sta pripomogli, da je zbor v celoti uspel, saj je bil voden pod geslom: občne zборе je treba usmeriti k enemu samemu problemu, ki je v borbi in delu za čimboljše delovne in življenjske razmere članov delovnega kolektiva, in to tako v okviru podjetja kakor na področju komune.

Poročila so obsegala vse probleme od družbenega samoupravljanja, proizvodnje in prodaje do rekonstrukcije in finančnega poslovanja, govorila so o delovni sili in delovnih odnosih, normah, plačah in premijah, higiensko-tehnični zaščiti dela, o problemih družbenega standarda in organizacijskem delu v sindikalni organizaciji.

Tovariš Jovo Galiž, zastopnik republiškega odbora sindikatov, in tovariš Andrej Verbič, zastopnik okrajnega sindikalnega sveta sta v glavnem opozorila na važno vlogo sindikata v družbenem in gospodarskem dogajanju podjetja.

Občni zbor je uspel. Začrtane so nove smernice delu sindikalne organizacije. Odgovornost do urejanja problemov je postala večja in zahtevnejša, čemur pa bo kos edino novoizvoljeni 27 članski plenum ob pomoči vseh članov organizacije.

Glavne naloge sindikata bodo predvsem v tem, da bo vodstvu podjetja dajal vso podporo pri

pravilnem gospodarjenju in da bo v organe delavskega samoupravljanja predlagal najboljše delavce v kolektivu. Tudi dvigu življenjskega standarda bo posvetil vso pozornost, predvsem pa vložil vse napore v pravilno urejanje tarifne politike in skrb za človeka-delavca na njegovem delovnem mestu. Nadaljnja odgovorna naloga pa bo v tem, da bo mladini omogočil vsestransko kulturno, politično in strokovno izobraževanje. Kakor je bila vsebina občnega zbora resna in široko obdelana, tako smo lahko prepričani, da bodo tudi postavljene in sprejete obveznosti in naloge do članov organizacije ter kolektiva sprovedene v življenje in doživete tako, kot to skupnost pričakuje.

-šek

Iz delovnih kolektivov

V tovarni lepenke so na demokraciji način rešili vprašanje obračunavanja draginjskega dodatka. Izdelali so preračun in ga dali na vpogled kolektivu zaradi eventualnih predlogov za spremembo. Nihče ni preračunu ugovarjal.

Tarifne postavke v tovarni lepenke so bile v primeru z drugimi industrijskimi podjetji nižje. Tovarna je poslala izračun neto minimalnih dohodkov Združenju industrije papirja v Beogradu in je združenje postavke zvišalo za 10 % ter jih obravnavalo v smislu predloga Zveznega izvršnega sveta. Podjetje upa, da bo z ureditvijo tarifnih postavk rešilo problem kritičnih delovnih mest. Podjetje je od omenjenega združenja prejelo načrt tarifnega sporazuma, ki bo sklenjen med združenjem in centralnim odborom sindikata kemičarjev Jugoslavije. Načrt predvideva povišanje tarifnih postavk po kvalifikacijah.

Kot vam je poznano, se pri delu dogodi največ nesreč po krivdi ponesrečencev samih. Če torej želimo, da se bo zaradi vzrokov po osebnem faktorju zmanjšalo število nesreč, je vsekar treba začeti pri ljudeh z varnostno vzgojo. Namen varnostnega izobraževanja pa je v tem, da bi dosegli spremembo človekovega odnosa do dela ter odnosa do določenih stvari, oz.roma ljudi. Samo znanje pa ne zadostuje za spremembo človeka in njegovih dejanj, če hkrati ne izobražujemo z ustreznimi motivi, ki delovnega človeka vključujejo v varnostno-vzgojni proces in ga na ta način privlačijo, da so dani pogoji za njegovo prevzgojo.

Človek prāvzprav sam od sebe ne pokaže posebnega zanimanja za lastno varnost pri delu in za svoje zdravje nasploh,

dokler se ne ponesreči oziroma ne oboli. Šele potem, ko nezgoda doživi, ko se sam ponesreči (postane n. pr. invalid), prične razmišljati o svojem novem položaju, tedaj šele presodi in spozna, kaj je pogršil in s čim je napačno ravnal. Ob takšnem spoznanju se pričena zavedati svoje lahkomisljenosti pri delu in obžaluje, ker ni upošteval varnostnih navodil in predpisov. Ko pa zopet ozdravi in ko postane zopet sposoben za delo, tedaj čestokrat njegov interes za lastno varnost in zdravje na delovnem mestu spet pada in zbledi. To pomeni, da v človeku ni vsidrana motivacija za lastno delovno varnost in da je treba poiskati druge, korenitejše in prepričljivejše motive, ki bodo lahko pomagali pri spreminjanju delavčevega obnašanja na njegovem delovnem mestu. Varnostna vzgoja nam torej toliko časa ne bo dala rezultatov trajnejše vrednosti, dokler ne bomo upoštevali pri delovnem človeku tistih ustreznih potreb in nagibov, ki so pri njem globoko ukoreninjeni.

Motivacije lahko razdelimo v dve veliki skupini, in sicer v notranje in zunanje.

Notranje motivacije so v glavnem biološkega značaja. Vsak človek pa ima tudi določene razloge, zaradi katerih se na delovnem mestu obnaša na svoj način. Delovni ljudje teže za vrsto drugih, morda manj bistvenih, toda zanje prav tako pomembnih stvari. Pripravljeni so, da mnogo žrtvujejo in da z velikimi napori in prizadevanji ustvarijo tisto, kar žele in za čemer težijo, skratka torej, da zadovolje svoje življenjske smotre.

Pa pogledjmo nekaj takih motivacij delovnega človeka: potreba, da človek ni lačen, potreba, da človek ni žejen, potreba po stanovanju; potreba, da živi v družinski skupnosti, ali da živi v dvojici; potreba po počitku po končanem delu; znatiželjnost in

Ker so tudi v tej tovarni po analitični oceni delovnih mest zahtevane določene kvalifikacije, bo nastopilo vprašanje, kako doseči kvalifikacijo z izpiti, katerih večina delavcev še nima. Delavski svet tovarne je načrt tarifnega sporazuma soglasno sprejel.

V tovarni so postavili delavskemu svetu vprašanje, zakaj nekatera dekleta nakladajo kamione, ker je to dokaj težko delo. Delavski svet pa je ugotovil, da dekleta to delo opravljajo na lastno željo in v več primerih raje kot druga dela.

Nekateri delavci te tovarne so uporabljali zaščitna sredstva tudi izven podjetja za privatne namene, predvsem dežne plašče, gumijaste škornje, delovne obleke itd. Delavski svet je najstrože prepovedal uporabo teh predmetov zunaj podjetja in zaščitnih sredstev delavci ne smejo nositi domov.

Prof. Slava Rakovec:

SEM IN TJA PO ČRNI GORI

7. OD TITOGRADE DO BARA

Doslej smo se na naših potih seznanjali s črnogorsko pokrajino severno od Titograda, s planinami in kanjoni tega edinstvenega sveta, ki mu ni primere. Sedaj jo pa mahnimo še na jug, od Titograda proti Skadarskemu jezeru in proti morju.

Kaj kmalu bo z novo magistralo, ki bo vezala Beograd z Barom, pot od Titograda do morja močno skrajšana. Nova avtomobilska cesta vodi od Titograda na jug preko Djemovskega polja domala naravnost do Skadarskega jezera, potem pa po nasipu preko jezera in čez otok do Virpazarja.

Kot smo sicer veseli novih, modernih cest, tako smo topot zadovoljni, da nova magistrala še ni v celoti zgrajena, kajti pot nas bo vodila naokrog in videli bomo interesantno pokrajino, ki

bo pa kmalu pomaknjena v stran od prometa in teže dosegljiva.

Iz Titograda zavijemo v zgodnjih jutranjih urah preko ravnice proti jugozahodu čez Momiško in Lješko polje. Pri vasi Farmaka, ki je na zapadnem delu Lješkopolja, se začne cesta dvigati in prevali v večjo kraško uvalo Gornjih Kokotov. Od tod dalje se vozimo po kraškem svetu preko manjših uval in ob številnih vrtačah. Tu smo v takolimenovanem »ljutem kršu«, kjer predstavlja tanka plast rdeče prsti na dnu uval in vrtač edino površino, ki se tod da obdelati.

Sredi te kraške pustije je Carev laz, kjer so se Črnogorci zmagovito borili s Turki. Nedaleč od Rvašev zavije cesta na zahod, proti Rijeki Crnojevića. Spušča se navzdol in kmalu ugledamo del Skadarskega jezera, ki je odtod docela drugačno, kot

smo si ga kdajkoli predstavljali, kajti iz njega se dvigajo številni apnenčasti holmi.

Že smo pri Rijeki Crnojevića, majhnem mestnem naselju, kjer se dolina Crnojevića Rijeke naglo zoži. Ta kraj se zaradi ugodnega podnebja imenuje tudi črnogorska Nica. Mestece ima tovarno za predelavo rib in sadja, ki izdeluje znameniti sirup iz grnatnih jabolk, zelo okusno brezalkoholno pijačo.

Takoj nad mestecem vidimo Obod, kjer je bila prva tiskarna na slovanskem jugu. Djuradj Crnojević je nabavil tiskarno v Benetkah, kjer je bila takrat grafična dejavnost že prilično razvita in leta 1493 so začeli že tiskati na Obodu prvo knjigo, ki je bila pri nas natisnjena že 28 let potem, ko je bila tiskana prva evropska knjiga.

V Rijeki Crnojevića je čudovit stari most. Preko njega se za-

peljemo proti jugovzhodu, proti Virpazarju. Pot nas vodi po kraškem svetu, po močno zakraskelih apnencih. Pod nami je Skadarsko jezero. S poti se lepo vidijo številni otoki, ki leže sredi jezera. Največja med njimi sta Odrinjska gora in Vranjina, ki je edini poseljeni otok na jezeru. Zdi se, kot da je ta skrajni severozahodni del jezera le nekakšen prostran, plitev zaliv.

Pogledi na jezero so čudoviti, toda za domačina jezero nikakor ne pomeni lepih panoram, marveč strah in pustošenje. Kajti jezero je tem ljudem odvzelo vso plodno zemljo, a za »zamelec« jim je dalo močvirja, malarično vročico in grenak kruh ribolova.

Površina jezera ni vedno enaka. Ko nastopajo poplave, se površina poveča kar za 200 km² in znaša celo 530 km². Jezero stalno raste in je že nekajkratov ogrožalo celo Skadar. Ob jezerskih obalah živi v petdesetih večjih ali manjših naseljih okoli 120.000 Albancev in 50.000 Ju-

potreba po sprejemanju znanja, bodisi po stroki, bodisi po splošnem znanju; potreba po doseganju osebnih uspehov pri delu, v poklicu; potreba po spoštovanju; potreba po afirmaciji v delovnem kolektivu ali v družbi; potreba, da se uveljavi z besedo ali dejanjem v svoji delovni skupini; potreba, da se ne razlikuje od drugih; potreba po simpatiji, lepoti, telesni moči; potreba po sigurnosti, da ga v družbi nihče ne zasmehuje ali celo žali.

Zunanje motivacije pa izzovevmo z vidnimi in slušnimi sredstvi, ker le na ta način bo zopet varnostna vzgoja imela največji efekt. Taka sredstva so n. pr.: razni poučni filmi, varnostne razstave, predavanja, knjige, varstvene parole, letaki, plakati in tako dalje.

Vrednost varstvene vzgoje je odvisna v veliki meri od tega, kako in s kakšnimi motivi vključujemo delovnega človeka v izobraževalni proces. Pri takem vključevanju je potrebno računati zlasti z uporabo naslednjih motivacij: potreba, da se delovnemu človeku priznava njegova osebna vrednost v kolektivu; potreba, da se preveč ne razlikuje od svojih tovarišev v delavnici ali oddelku in da ni izoliran; potreba, da mu bo zagotovljeno, da ga pri varstveni vzgoji nihče ne bo omalovaževal, zasmehoval ali celo razžalil.

Delovni ljudje streme za tem, da bi se njihovo delo pravilno cenilo ter da bi se upošteval in pravilno vrednotil njihov poklic. Žele — in še kako! — da bodo cenjeni tudi njihovi napor in prizadevanja in da se jim priznajo uspehi in rezultati njihovega dela. Nihče ne želi, da bi bil v proizvodnem procesu le gola številka. Vsakdo hoče biti soustvarjalec. Vsak član delovnega kolektiva stremi za tem, da se more prosto in svobodno izraziti ter afirmirati svojo osebnost. Dosti je takih ljudi, ki se boje, da jih bo kdo zasmehoval, če bodo postavljali predloge o reševanju problemov higienske in tehnične varnosti v podjetju. Marsikje pa se je izkazalo, da prav na ta način zelo uspešno rešujejo probleme na področju

varnosti, kar je čisto razumljivo, saj imajo delavci na svojih delovnih mestih in pa v njihovi neposredni okolici najboljši pregled nad stanjem naprav in prostorov. Sam varnostni tehnik ali pa člani komisije za higiensko-tehnično zaščito prav gotovo ne vidijo vsake pomanjkljivosti ali napake v vseh obratih, zato bi bila s strani osebja, ki se bavi z varnostjo pri delu, celo želja, da delavci dajejo čimveč predlogov o izboljšanju delovnih pogojev.

Program varstvenega izobraževanja bi moral biti sestavljen in usmerjen tako, da hkrati zadovolji nagibe in interese ter želje vsakega posameznega člana, kakor tudi celotnega delovnega kolektiva.

Motivacije za varstveno vzgojanje delavcev se pogostokrat izražajo z močnimi zunanjimi aspekti. To so poskusi takojenovanov psiholoških zastraševanj, različne oblike disciplinskih ukrepov, kazni itd. Takšni pretirani zunanji vplivi pa ne prinašajo vedno dobrih rezultatov. Pri izvrševanju neprijetnih in nepriljubljenih nalog se rodi odpor. Trošenje energije delovnega človeka ne daje pravih rezultatov. Realni interes delavca se pretvarja v prividni »interes«. Vsiljeno varnostno izobraževanje ne daje dobrih in zanesljivih učinkov. V vprašanju so tudi pretirani zunanji vplivi, s katerimi želimo (trenutno) povečati interes varnosti pri delu, to so n. pr. pohvale, nagrade, privilegiji in podobno. Pozornost in previdnost sicer narasteta, toda velikokrat le zavoljo nagrade.

Zunanje motivacije je zato torej potrebno vključiti v proces varstveno-vzgojnega izobraževanja, tako da bodo res učinkovite in da bodo res dosegle svoj pravi namen. Zunanje motivacije vključujemo po naslednjih načelih:

Prvo načelo: Zunanje in notranje motivacije je treba vskladiti.

Drugo načelo: Motivacije varstvenega izobraževanja morajo sloneti na dejanskih in trenutnih interesih delavcev, katere hočemo vzgojiti. Motivacije nam

pomagajo usmerjati njihove trenutne cilje in koristi.

Tretje načelo: Motivacije se v posameznih obdobjih glede na starost razlikujejo. Mladi ljudje so motivirani bolj po čustveni strani, odrasli pa po razumski in intelektualni. Dekleta na primer si bolj žele lepih oblek kakor pa jedi. Mladi fantje hočejo postati heroji, akrobati, boksarji in podobno. Mladina se želi afirmirati v delovnem kolektivu včasih prav ponesrečeno in to prav na varnostnem področju. Čeprav neizkušeni, žele nekateri dvigniti svoj ugled na ta način, da prezirajo nevarnost (kar pogledimo nekatere mlade kolesarje in motocikliste, kako z zanosom, toda zelo neprevidno in dostikrat brezobzirno drve po cestah ter s tem ogrožajo sebe in okolico in to navkljub vsem prometno - varnostnim predpisom!). S takim ravnanjem so celo ponosni na svojo varnostno nedisciplino in se prepirajo z nadrejenimi, češ, »kaj mi pa morejo«.

Četrto načelo: Motivacije se razlikujejo glede na stopnjo kulture in strokovne izobrazbe (tu je mišljena kultura dela, strokovna izobrazba, zdravstvena kultura, mentaliteta itd.).

Peto načelo: Samo splošne in suhe ugotovitve v številkah ali

izražene kako drugače, ne učinkujejo kot motivacije.

Ko vključujemo zunanje motivacije, moramo upoštevati vse vplive, ki delujejo na človeka pri delu. Ti vplivi pa so naslednji: okolje, v katerem živi človek (rodbinsko, družbeno); njegov poklic ali opravilo; stopnja njegove kulture, intelekta, miselnosti; njegovo čustveno razpoloženje; starostna doba.

Če hočemo še enkrat poudariti, da je varnostna vzgoja za varno delo (brez nesreč) najbolj učinkovita, potem je vsekakor treba delavcu posredovati prej prave motive, ker le na ta način bodo lahko doseženi uspehi, kakršne si želimo.

Morda bo kdo mislil, da je ta članek napisan in namenjen le tistim, ki se direktno ukvarjajo z varnostno vzgojo ljudi. Je res, da bi v prvi vrsti moral vsakdo, ki se ukvarja s to vzgojo, vedeti za vse te prijeme in pa načela, po katerih bi pri svojem delu lahko dosegel uspehe, je pa na vsak način tudi zelo važno, da se s tem seznanijo čimveč članov naših kolektivov in ne samo to, tudi vsi ostali člani naše družbe, saj bo le z medsebojnim sodelovanjem in pa s skupnimi prizadevanji možno ugotoviti, da se stanje na področju varnosti postopoma le izboljšuje. F. Š.

GRADNJA LJUBELJSKEGA PREDORA IN CESTE

Odkar je cestna uprava zgradila iz Tržiča do Ljubelja nov daljnovod visoke napetosti, gradbena dela v ljubeljskem predoru hitreje napredujejo. Strokovni uslužbenci na terenu že trasirajo novo ljubeljsko cesto.

VODNA SKUPNOST ZA GORENJSKO

V Tržiču so pred nekaj dnevi že izvolili področni odbor vodne skupnosti za Gorenjsko. Odbor bo takoj spočetka imel nehalno delo pri ugotavljanju velike škode, ki so jo povzročile tržiške reke ob zadnjem večdnevem deževju. Očinski ljudski odbor, ki že ima načrte za regulacijo tržiških voda, je nujno

naročil še detajlne načrte, da bi mogel z regulacijskimi deli čimprej začeti.

ODGOVOR »PEKARIJE«

Kolektiv »Pekarije« v Tržiču naproša potrošnike, da oprostijo, če morajo včasih kupovati bel kruh namesto črnega ali obratno.

To je zaradi tega ker vsakodnevna potrošnja vibrira tudi za c. 200 kg. Vse potrošnike naprošamo, da se poslužujejo tudi poslovalnice na Koroški cesti, ker je odprta do 12. ure. Vse potrošnike obveščamo, da pečemo rženi kruh vsak teden trikrat zaradi manjšega povprševanja po njem.

Kolektiv se bo v bodoče trudil še naprej, da bo kruha dovolj.

Kolektiv pekarije Tržič

goslovanov. Preko jezera namreč poteka naša meja z Albanijo, ki ima ves jugovzhodni del jezera.

Z vprašanjem melioracije tega prostora se bavijo že domala sto let, a vsi projekti so doslej padli v vodo eden za drugim in prazni obeti so bili vzrok, da domačini pravijo, da so ljudje porabili že več črnila, ko so pisali o jezenu, kot je vode v jezerski kotanji.

Znano je, da je tudi povojni načrt za osušitev Skadarskega jezera propadel zaradi nerazpoloženja albanskih voditeljev, ki niso hoteli sodelovati z nami pri melioraciji vsega tega bazena.

Zdaj preko jezera grade močnejši nasip, po katerem bo skoro stekla železnica iz Bara proti Titogradu, pa tudi nova avtomobilska cesta bo vodila po tem nasipu.

Pri vasi Daboviči se cesta obrne proti Crmnici. Tu je lep pogled na južni del jezera in na planino Rumijo. Po serpentinah se spuščamo navzdol proti Donji Crmnici in proti Virpazarju. Zdaj prihajamo med plasti

fliša, zato je tu vode dovolj in kontrast med flišem in apnenecem je zelo izrazit.

Že smo v Virpazarju. Tu si bomo vsekakor privežali dušo, kajti gostilna sredi mesteca, na trgu, kjer se ustavljajo avtobusi, nudi vse specialitete virpazarske okolice. Pa gremo zajtrkovat. Postrežejo nam za zajtrk s pečeni ribami iz Skadarskega jezera in slovečim domačim vinom, ki mu ne vemo več imena, se pa k pečeni ribi kar dobro prileže.

Mestece je majhno, vsepovsod naokrog je voda. Z ogledom sem hitro pri kraju. Zato stopim še čez most, tja pod mogočni trdnjavski stolp na strmem pobočju, kjer je »pijaca«. In ta trg nudi spet kaj pestro sliko: raznovrstne ribe in raki in kaj vem kakšne jezerske živalske posebnosti, pa grozdje in paradizniki in fige in nar.

Pisano in okusno, a trg je že kar po južnaško živahen.

Virpazar je sicer majhen, a pomeben trgovski center Crmnice,

ce, pokrajine, ki leži severno-zahodno od mesteca, in je najrodovitnejši in najbogatejši del Stare Črne gore. Saj je tod vse polno vinogradov, dobivajo pa tudi kaolin. Mestece Virpazar je prvotno stalo na nizki ravnici poleg izvira, po katerem je naselje dobilo tudi ime. Kasneje pa je zaradi pogostnih poplav Skadarskega jezera bila ravnina nasuta s kamenjem, tako da je danes mestece nad aluvialno ravnino, ki jo pozimi poplavi voda.

Iz Virpazarja nas vodi pot še dalje na jug. Zdaj spet v breg, v strmo pobočje pod Sutormanskim prelazom. Spretno roke šoferjev spet neprestano obračajo volan in kar hitro se dvigamo v višino. Motorji brne, a nam še kar gre. Teže je za ubogo malo železnico, ki sopiha po pobočju in se mora dvigniti skoro za 850 m. Pa saj ne bo več dolgo sopihala. Nova proga bo iz Bara vodila skozi 6 km dolgi predor pod Sutormanskim prelazom in se po Crmnici kaj kmalu pribli-

žala Virpazarju. Pa tudi cesta bo vodila skozi ta predor.

Je že lepo in prav tako: tehnika dela zares čudeže in rešuje prometne probleme tudi v še tako težavnem terenu — a vendar smo zadovoljni, da nova cesta še ni v prometu in se zato vozimo v višino, odkoder je čudovit razgled navzdol proti severu, in ko se prevalimo čez Sutormano, tudi prelep pogled na jug, kjer se že blešči morska gladina.

V številnih ovinkih, po strmih serpentinah se spuščamo navzdol proti morju. Vročina narašča, sonce kar žge. Je že res, da je tam spodaj morje in da so tam spodaj divne črnogorske plaže, a ne za nas, ki hočemo videti stari Bar in novo barsko mesto, kjer gradimo novo luko, za nas, ki si bomo v enem dnevu ogledali vso črnogorsko obalo tja do Budve, pomarančne nasade in oljčne gaje, pa Sutomore in Petrovac, čudoviti Miločer in edinstveni Sv. Štefan.

O tem pa prihodnjič.

Naša ljudska knjižnica

Že nekajkrat smo brali v našem listu, da naša ljudska knjižnica zelo napreduje, pa najsi bo s knjigami ali bralci. Tudi jaz sem se uvrstil med zveste bralce naših knjig, ki so mi zelo po volji. Nekaj pa mi ni po volji, namreč da je naša ljudska knjižnica postala pretesna za tolik obisk bralcev. Mnenja sem, da je treba naši ljudski knjižnici po možnosti priskrbeti večji lokal, ali pa naj bo knjižnica odprta vsak drugi dan, ne pa samo dvakrat tedensko.

Ker spada naša ljudska knjižnica pod upravo DPD Svoboda, upam, da bo upravni odbor upošteval želje bralcev in uredil tako, da bomo obojestransko zadovoljni.

Prav tako je sedanjí knjižničar po mojem mnenju precej obremenjen z drugimi opravki in naj bi se mu dodelila pomoč ene ali dveh oseb. Tako bomo bralci hitreje postrženi.

Jože Vevar

O CINEMASCOPU

Za občinski praznik je podjetje Kino za svoje obiskovalce pripravilo presenečenje. Izpopolnilo je namreč tehniko predvajanja po takozvanem sistemu cinemascop. Ker pa teh filmov zdaj še ni dosti na razpolago, predvaja film tudi še po starem načinu. S tem v zvezi so bile potrebne določene preureditve projektorja in platna. Posledica tega je bila, da so se s to adaptacijo podražile tudi vstopnice za 10 din. Nemalo smo se začudili, ko smo gledali v dnevih od 5. do 8. decembra film Mihael Strogov (Carski sel), ki je izdelan v cinemascopu, kar na starem platnu, kljub temu, da ima dvorana že platno za cinemascopsko predvajanje filmov. Čemu tako?

O NEPRETRGOMA ODPRTIH TRGOVINAH

Potrošniki v Trzinu bi želeli, da bi zgledu Preskrbe na Trgu svobode sledile še druge trgovine. Ne bi bilo napak, če bi za vsako stroko imeli po eno takšno trgovino. O tem naj razmišljajo uprave trgovskih podjetij, nič manj pa tudi potrošniški svet. Ali ne bi bilo lepo, če bi imeli za vsako stroko nepretrgoma odprto prodajalno (kot tudi mesarijo, pekarno itd.).

Kaj pa trgovine s samopostrežbo?

O AVTOBUSNI POSTAJI

SAP iz Ljubljane vzdržuje vse proge na liniji Trzin—Ljubljana in nazaj. Zato bi bilo prav, da bi to podjetje skupno s Turističnim društvom, gospodarskimi organi in industrijskimi podjetji mislilo na postavitev sodobnega avtobusnega postajališča, kar je potrebno tudi glede na varnost prometa. Trzin ima kar 17 avtobusnih zvez z Ljubljano. Kje pa so ostale, ki so bile medtem časom vzpostavljene (Trzin—Podlublje, Trzin—Leše itd.). Z združenimi močmi in sodelovanjem s pristojnimi organi (Svetom za komunalne zadeve) bo ta zamisel gotovo našla prej ali slej popolno razumevanje.

PISMO NAŠEGA ROJAKA IZ BEOGRADA

Spoštovano uredništvo!

Prvič se vam oglašam iz tega kraja ter vam ob tej priliki pošiljam prav prisrčne pozdrave. Obenem se vam prav lepo zahvaljujem za redno pošiljanje vašega lista.

Cepprav sem vaš naročnik šele, odkar sem odšel na odsluženje vojaškega roka, sem vendar zasledil v vašem listu mnogo zanimivega o razvoju tržiške občine. Tako ste v zadnjih številkah »Tržiškega vestnika« mnogo pisali, da je prav v tem obdobju kulturno življenje zopet oživel. Tako ste imeli prilično dosti zanimivih prireditev z domačimi in tujimi izvajalci. Takih in podobnih prireditev vam želim v bodoče čim več, najbolj zaželeno pa bi bilo, da v prihodnjem letu ozivi repertoar čim več domača »Svoboda«.

Omenil bi še športne prireditve. Kot je razvidno, so se tudi letos tržiški nogometaši dobro borili za čim ugodnejši plasma v GNP. Želim jim pa, da se v spomladanskem delu prvenstva še borbenije borijo ter tako povzpnejo prav na vrh lestvice.

Ni mi pa dovolj jasno, zakaj so rokometaši odstopili od prvenstva. Mislim, da je v Trzinu roketni dovolj močni podlagi, kar dokazuje dejstvo, da je najmočnejše moštvo na Gorenjskem, ter številna publika, ki se je zanj zanimala. Začetni razmah je bil dober ter upam, da se bo Partizan spomladi ponovno pojavil na listi najboljših.

Pohvalil pa bi tudi delo občinskega ljudskega odbora za napore pri izgraditvi občine (komune), kajti v tem letu je bilo v Trzinu veliko narejenega.

Z željo, da bo prihodnje leto še donosnejše, vas še enkrat prav lepo pozdravljam ter želim uredništvu in upravi Tržiškega vestnika ter Turističnemu društvu srečno in veselo novo leto 1959.

Obenem pozdravljam vse občane tržiške občine, starše, sorodnike, prijateljice in prijatelje ter znanke in jim želim srečno novo leto 1959. Lep pozdrav od vojaka Francita Megliča

OSNOVNA HOTENJA V CILJU SKUPNIH INTERESOV

V Ljubljani je pred nedavnim zasedal razširjen plenum glavnega odbora Zveze gluhomih Slovenije. Ker so tudi v naši občini registrirani gluhomih delavci in uslužbenci, smo želeli našim bralcem v pričujočem sestavku posredovati nekaj osebnih misli, opažanj in vtisov našega sodelavca, ki je plenumu tudi prisostvoval.

Uvodoma je o organizacijsko-društvenem delu podal obširno poročilo sekretar glavnega odbora ZGS, tov. Rajko Pogačnik, ki se je v svojem izjavljanju v glavnem dotaknil vprašanja čim pestrejšie pozitivne dela nekaterih organizacij in sekcij, ki delujejo v okviru društva. Okrajni odbori do določenega roka niso izpolnili svojih osnovnih nalog v cilju vključevanja gluhih v republiko zvezo. Da je bilo njihovo delo delno pomanjkljivo, zgovorno kažejo statistični podatki, s katerimi so nas seznanili na zvezi, saj jih je bilo do roka

Malo jezikovnega pouka nam ne bo škodilo

Pripombi, ki smo ju brali kar v dveh pismih naših bralcev (Tržiški vestnik št. 20 in 21 do 22), sta nas spodbudili, da bomo od časa do časa spet spregovorili o najpogostejših napakah, ki jih bomo opazili v napisih, javnih razglasih, dopisih, na lepakih in drugod. Ena prvih skrbi vseh, ki pišemo za javnost, mora biti namreč ta, da pišemo v lepem in pravilnem jeziku!

*

Če hočemo, da bo naš jezik lep in razumljiv, se predvsem izogibajmo tujk! Zakaj skoro v vseh poročilih ugotavljamo, da društva nimajo dovolj finančnih sredstev, ko bi lahko preprosto povedali, da nimajo denarja? Zakaj naj bi rekli živlom prehrambeni artikli namesto živila? Non-stop trgovine so po naše: nepretrgoma odprte trgovine.

Nadalje beremo vse prepogosto: razpravljalo se je, sklenilo se je, ugotovilo se je. Povejmo kar naravnost, kdo je bil tisti, ki je kaj sklenil ali ugotovil! Torej: odbor je sklenil, prisotni so ugotovili... Posebno grdo je, če zapišemo: Lastnikom gozdov se je dovolilo sečnja! Če že nečemo ali ne moremo povedati, kdo jo je dovolil, zapišimo vsaj takole: Lastnikom gozdov je bila dovoljena sečnja...

Ni dolgo tega, ko je nekdo zapisal: Upraviteljem se je imenovalo tovarišico N. N.! V tem kratkem stavku so kar tri napake. Prvič: se je imenovalo. Imenovalo jo je pač kako oblastvo in naj bi to oblastvo pisec kar imenoval, ali pa naj bi zapisal: je bila imenovana! Drugič: Oblastva ne imenujejo nikogar upraviteljem, temveč za upravitelja. Tretjič: V tem primeru je bila to neka tovarišica. Torej je

listo oblastvo imenovalo tovarišico N. N. za upraviteljico. (Zapomnimo si, da ženska ne more postati doktor, zdravnik, profesor ali upravitelj, temveč samo doktorica, zdravnica, profesorica ali upraviteljica!).

Precej razširjene so v zadnjem času te-le napake: Upoznali so delavca s tarifnim pravilnikom (namesto: seznanili so delavce). Povečanje proizvodnje zavisi od večje storilnosti (namesto: je odvisno). Koristite popust (namesto: izkoristite popust)! V današnjih pogojih (namesto: v današnjih razmerah)...

Namesto »odnosno« pišite oziroma, namesto »dočim« pišite medtem ko, namesto »čim« pišite brž ko! Torej ne: čim bo mogoče, ampak: brž ko bo mogoče!

Ni prav: preje, čimprej. Prav je: prej, čimprej.

Ni prav: predno, prav je: preden.

Razločujemo glagola priskrbeti in preskrbeti! (Občinski ljudski odbor je priskrbel (ne: preskrbel) vaščanom vodo in elektriko. Drva za zimo smo si že priskrbeli. Pač pa: Oče je preskrbel vse svoje otroke.

Namesto »v tem slučaju« bomo rekli pravilneje: v tem primeru. Lahko pa ta nesrečni slučaj največkrat kar izpustimo. Namesto »v slučaju dežja« rečimo kar: če bo deževalo!

Kratice uporabljajmo čimmanj, samo tiste, ki so splošno v rabi, n. pr. FLRJ, SZDL! Namesto UO pa raje zapišimo upravni odbor, namesto DS delavski svet, pa tudi za občinski ljudski odbor ne uporabljajmo kratice!

Naj bo dovolj! Pa še drugič kaj!

ROJSTVA • SMRTI • POROKE

v času od 9. do 22. decembra 1958

Rodile so: Stegnar Lucija, prešivalka iz Trzina—dečka; Smolej Vida, uslužbenka iz Trzina—dečka.

Umrli so: Teran Peter, preužitar iz Podlublja, star 74 let; Jazbec Neža, preužit. iz Sebenj.

Poročili so se: Ahačič Karel, strojnik, in Meglič Marija, tkalka, oba iz Podlublja; Ferk Stefan, trgovski poslovodja, in Šoper Marija, trgovska pomočnica, oba iz Podlublja.

1. in 2. januarja 1959: ameriški barvni film *Daljna obzorja*.

3. do 5. januarja: ameriški barvni film *Zigosa*.

6. in 7. januarja: italijanski film *Ali smo ljudje ali kaplarji*.

8. in 9. januarja: ruski kriminalni barvni film *Delo Rumjanceva*.

9. do 12. januarja: amer. barvni cinemaskopski film *Trije novčiči v vodnjaku*.

13. in 14. januarja: ruski barvni film *Mati*.

15. in 16. januarja: italijan. film *Potepuh*.

RESTAVRACIJA »POŠTA«

želi svojim gostom srečno novo leto in se še nadalje priporoča za obisk.

Š — P — O — R — T

AVTO - MOTO

Kako je avto-moto društvo počastilo praznik republike

V soboto, na dan 15. obletnice dneva republike so se pokazali na naših cestah železni konjički. Megla se je valila po Koroški cesti. Na parkirnem prostoru pred pošto se je zbralo precejšnje število motoristov, lepo oblečenih v usnjena oblačila in s čeladami na glavi. Na tem prostoru smo si lahko ogledali motorje od najmanjših dirkalnih do motorjev višjih kubatur. Lep pogled se nam je nudil na kolono avtomobilov ZASTAVA 600. Jeep LM se je postavil na čelo kolone in vsi so odpeljali proti startu. Direktor dirke Franci Globočnik hodi vzdolž dirkalne steze in daje še zadnja navodila za start. Starter je zamahnil s tribarvno in jeep LM je začel zapirati z rdečima zastavicama dirkalno stezo. Krasen pogled se nam je nudil na množico ljudi, ki je nestrpno čakala na prvi zamah, ko se bo spustil prvi dirkač. Miloš v kotu pred trgovino Runo skrbno pazi na UKV, se sklanja in vrti gumbe, podaljšuje anteno, da bi bolje oddajal svoj plemeniti glasek po brezžičnih valovih in da bil čas kronometrista oddan absolutno točno. Dirkalna steza je bila lepo zavarovana, saj je na vsakih 200 m stal sodnik, na ostrih zavojih pa člani odreda predvojaške vzgoje, gasilci in drugi.

Točno ob 15. uri je začel startati prvi mopedist. Najbolj zanimivo je bilo gledati prikolico, saj je vozač krasno vozil. Posebno na ostrih zavojih se je videlo, da absolutno obvlada kondicijo vožnje. Sovozač se mu je lepo metal. Skratka, z velikim navdušenjem in užitkom smo gledali težje kubature motorjev, saj so tako vozili, kot bi hoteli

reči: »Zopet imamo ljubeljske mednarodne hitrostne dirke.« Dolžina proge je znašala pet tisoč metrov. Kljub premočeni in slabi cesti so bili doseženi naslednji rezultati:

Kategorija A 50 ccm

1. Tomaž Šavs	7:12,0
2. Franc Perko	8:23,4
3. Jože Šavs	8:40,0
4. Matevž Kolenc	9:04,0
5. Marijan Bukovnik	12:47,4

Kategorija A 125 ccm motorji

1. Stane Stepančič	4:35,1
--------------------	--------

Kategorija A 150 ccm

1. Ivan Bergant	5:30,0
2. Peter Belhar	5:53,0

Kategorija A 175 ccm motorji

1. Frido Perko	3:53,4
2. Ivan Podrekar	4:08,4
3. Lojze Polajnar	4:31,1
4. Jože Januš	4:58,0
5. Cveto Klemenčič	5:27,3

Kategorija A 250 ccm motorji

1. Pavel Rupar	3:43,0
2. Zdravko Križaj	4:21,4
3. Martin Štamcar	4:51,1
4. Anton Perko	4:56,0
5. Franc Kralj	7:39,0

Kateg. A nad 350 ccm motorji

1. Jakob Švab	4:26,2
2. Leopold Sterle	5:00,1

Kategorija B prikolice

1. Leopold Sterle	4:17,0
-------------------	--------

Kategorija C avtomobili

1. Matevž Lukanc	4:56,1
2. Maks Ošabnik	5:20,4
3. Anton Umek	5:35,3
4. Stanko Dolžan	5:36,3
5. Ing. Tine Horvat	5:42,4
6. Ciril Gosar	5:44,3
7. Ing. Anton Mali	5:49,1

Najboljši čas dneva je dosegel Pavel Rupar na motorju Tomos 250 ccm SGSS v času 3:43,0.

ROKOMET

Temeljita prizadevnost

Moštvo »Partizana« Tržič je v končnem plasmanu prvenstva Gorenjske v rokometu zasedlo vzlic neodigranemu srečanju z Iskro nepričakovano drugo mesto izza bivšega člana slovenske lige kranjske Mladosti, ki ji je prvotno nameravani odstop Tržiča od nadaljnega tekmovanja po ligaškem sistemu omogočil praktično najlažjo osvojitve prvega mesta z ozirom na ostale konkurente — Save in Iskre. Vzlic odstopu Tržiča zaradi zapore igrišča je uprava kluba slednjič le prišla do pravega zaključka, da je povsem napačna trditev odstranitve svojega prvega moštva, kajti izgled je pokazal popolnoma drugačen videz. Sprememba je bila na vidiku, saj upi še vedno niso brezuspešni.

Da bi kaj več izvedeli o pripravi in načrtu dela tržičskih rokometasov za spomladanski del prvenstvenega tekmovanja, smo zaprosili enega izmed najučinkovitejših strelcev in stebra moštva, Nika Hladnika, za kratek razgovor, ki ga vam ob tej priložnosti tudi posredujemo.

»Bralce našega lista bo nedvomno zanimalo vaše nadaljnje delo in priprave za nastop v spomladanskem delu prvenstva Gorenjske.«

»Po krajšem odmoru bomo ponovno začeli z večernimi treningi in sicer, v primerjavi z dosedanjimi, temeljiteje. Skušali si bomo prizadevati, da pridobimo nekaj novih igralcev, ki bi eventuelno v spomladanskem delu prvenstva nadomestili igralce, s katerimi se žal ne bomo dalj časa borili s skupnimi napori za čimlepši plasman. Odhajajo namreč na odsluženje kadrovskega roka, zato je ravno naša osnovna naloga, da mlade usposobimo.«

»Ker nam dosedaj še niso znani ukrepi Rokometne zveze Slovenije v zadevi, ki je razburila pristaše v Tržiču, bi želeli pojasniti tudi z vaše strani.«

»Na zadnji razpravi disciplinskega sodišča Rokometne zveze Slovenije je bilo sklenjeno, da bo igrišče do spomladi zaprto, srečanja z Iskro in Planiko pa se bosta po vsej verjetnosti ponovili. Po mojem mišljenju ti ukrepi niso pravilni v zvezi z določanjem na ostalih igriščih, zlasti v Kranju.«

»Kako bodo v glavnem potekale priprave za spomladansko prvenstvo?«

»V zimskem treningu nameravamo v glavnem posvetiti vso pozornost gimnastičnim vajam, kajti dvorana zaradi svojih tesar in neustreznih prostorov za

nemoteno vadbo ne ustreza igri rokometu.«

»Imate mogoče v bližnji bodočnosti v načrtu kake posebne oziroma intenzivnejše priprave?«

»Kakih posebnih intenzivnih priprav ne bomo imeli, kajti smatramo, da za gorenjsko rokometno prvenstvo zadošča tedenski trening v mrtvi sezoni.«

»Ali vam je omogočen nemoten zimski trening?«

»Trening nam je omogočen v dvorani TVD »Partizan« vsaj enkrat tedensko.«

»Vaš delovni načrt obsega verjetno temeljito prizadevanje za najvišji plasma v spomladanskem delu prvenstva. Kaj sodiš o tem?«

»Vsekakor se bomo borili z vsemi silami za najvišji plasma v GRP, mnenja pa sem, da je favorit št. 1 vsekakor Mladost. Čeprav imam praktično možnost za dve točki naskoka, bo nujno potrebno, boriti se za vsako ceno.«

»V kateri postavi nameravate nastopiti spomladi in bodo vidne v prvem moštvu morebitne spremembe?«

»Postava, v kateri bomo nastopali, se verjetno ne bo bistveno spremenila. Nujno bi potrebovali vsaj še enega vratarja, kajti edini na srečanju žal ne more vedno uspešno posredovati in reševati nevarne situacije med srečanjem.«

NOGOMET

Smotrna vzgoja mladega kadra. Plodno delo sodnika na Gorenjskem

V prostorih hotela »Evropa« v Kranju je bila pred kratkim XI. redna letna skupščina nogometnih sodnikov Gorenjske. Skupščini je med drugim prisostvoval tudi predstavnik republiškega foruma sodnikov Slovenije in najboljši sodnik v naši državi v minuli sezoni Emil Erlich. Iz nakazanih poročil je razvidna celotna dejavnost zbora nogometnih sodnikov Gorenjske. Vzlic dobri in solidni organizaciji dela se še vedno pojavljajo morebitne napake in problemi, ki jih bodo morali sodniki v bodoče reševati odločneje, smotrneje in preudarnejše. Glavno, kar je seveda tudi bistveno v celotnem prizadevanju za dvig kvaliteten

»In za zaključek še tradicionalno vprašanje: katero moštvo ima po vašem mnenju najrealnejše možnosti za osvojitve prvenstva Gorenjske?«

»Poleg Mladosti nima nobeno izmed moštvev možnosti za osvojitve zastave prvaka. V primeru, da bi osvojili prvo mesto m., drugo pa Mladost, bi bila ta razvrstitev nerealna. Sicer pa moštvo zasluži vstop v elitno konkurenco najboljših rokometnih ekip Slovenije.«

Mladost, zmagovalec turnirja na Bledu

Jesenski prvak Gorenjske kranjske Mladost je zmagala na turnirju štirih moštvev, ki ga je v počastitev dneva JLA priredilo VRK Planinec iz Bohinjske Bele. Poleg Mladosti so se turnirja udeležile še ekipe Storžiča (Golnik), Planika (Kranj) in prireditelja. V finalnem srečanju je Mladost visoko porazila Storžič s 23:7.

Ostali izidi:

Mladost : Planika	15:7
Storžič : Planika	8:6
Planika : Planinec	10:6

Pomembni zmagi gorenjskih reprezentanc

Izbrani članski in ženski reprezentanci Gorenjske sta v prijateljskem srečanju premagali ustrezni vrsti Goriške z rezultatom 17:12 odnosno 4:3.

OSTRE DISCIPLINSKE KAZNI

Tekmovalna komisija v okviru upravnega odbora nogometne podzveze Gorenjske je ob zaključku izdala obširno poročilo, iz katerega je razviden potek srečanj v članski, mladinski in pionirski konkurenci GNP in izrečene disciplinske kazni nekaterim nogometašem, ki so bili izključeni zaradi grobe igre, ugovaranja sodniku, nešportnega vedenja na igriščih itd.

V glavnem se bomo omejili le na najvažnejše ugotovitve, predloge in ustrezne zaključne tekmovalne komisije. Po statističnih podatkih, ki so bili na razpolago, je bilo v letošnjem letu odigranih na območju Gorenjske 271 mednarodnih, prijateljskih, prvenstvenih, sindikalnih, srednješolskih, reprezentančnih in kvalifikacijskih srečanj. V spomladanskem delu je bilo vloženih devet pritožb, in sicer med pionirskimi moštvi 3, drugimi in prvimi enajstoricami 5 ter za pokalni turnir ZB NOV občine Kranj. Ugodno rešenih je bilo 6 pritožb, zavrnjene pa 4. Tudi izostanki so postali že zelo resen problem, kaj-

ti skupno število 11 neodigranih srečanj ponovno kaže premajhno skrb za stalno uvedbo discipline in reda v vrste tistih klubov, za katere smatramo, da so ravno v teh primerih zelo, zelo šibki. Z omenjenim negativnim činiteljem so usodno povezani še neuspehi na zelenih poljanah.

Poglavje za sebe so disciplinske kazni, ki jih je merodajni forum nogometa na Gorenjskem izrekel številnim igralcem za njihovo nediscipliniranost in v glavnem grobost, saj je bilo moč opaziti, da se je samo stopnjevala vzlic ostrim ukrepom. Ne bi želeli obravnavati na tem mestu, kakšne napake so zagrešili, želeli bi vam podati v ilustracijo lestvico kaznovanih, pa presodite sami, če je ta problem tako pereč. V glavnem namen z dobro in pametno presojo je naletel na gluha ušesa, katerim so sledile...

Mladost 9 igralcev, 17 mesecev in 15 dni prepovedi igranja, Tržič 7 igralcev 23 mesecev, Triglav II

6 igralcev, 6 mesecev in 15 dni, Jesenice II 4 igralci, 17 mesecev, Prešeren 4 igralci, 6 mesecev, Bled 2 igralca, 2 meseca, Planika 2 igralca, 3 mesece. Partizan 1 igralec, 15 dni, Bled 1 funkcionar, 6 mesecev, 1 opomin.

Zaključek: kaznovanih je bilo 32 igralcev z dobo 6 let, 9 mesecev in 15 dni.

Ker opaža, da igralcem in funkcionarjem posameznih klubov primanjkuje znanja iz pravil nogometne igre, statuta in pravilnika foruma, je tekmovalna komisija priporočila v svojem poročilu posvetitev velike pozornosti omenjenim pomanjkljivostim. Predlaga, da bi upravni odbor podzveze priredil pred začetkom prvenstvenega tekmovanja seminar za funkcionarje GNP in klubov; sodnikom pa priskrbel odhod na teren, kjer se naj z igralci temeljito pogovorijo o pravilih nogometne igre. Potreba narekuje tudi organizacijo seminarja za službujoče delegate, ker je dosedanja praksa pokazala, da delegati v polni meri niso izvrševali svojih osnovnih nalog.

SMUČANJE

V DRUŽBI ELITE

Zaradi neugodnih snežnih razmer v Kranjski gori je bil trening najboljših jugoslovanskih alpskih smučarjev v zadnjem trenutku premeščen na terene pri Erjavčevi koči na Vršču. Na priprave, ki so bile zamišljene od 16. do 21. decembra, so bili k sodelovanju povabljeni: Anton Zugovic, Lakota, brata Klinar (Jesenice), Sumi in Slava Zupančič (Triglav), Čop (Blejska Dobrava) ter Drago in Krista Fanel (Fužinar) med olimpijskimi kandidati za igre leta 1960 v Ameriki. Mimo omenjenih so

prejeli vizitke s prikupnimi nasveti: Frantar, Čop, Dornik, Križaj, Lebe, Jamnik, Lunežnik, Šporn, Vuček, Dolanc, Limenšek, Medja, Prezelj, Mrak, Ankeletova, Rutarjeva, Klofutarjeva in Ravtarjeva.

NAMIZNI TENIS

TERAN — ŠAMPION GORENJSKE

Najboljši namiznoteniški igralci severnega dela naše ožje domovine so se prve dni meseca decembra zbrali v Kranju na letošnjem prvenstvu Gorenjske. Udeležba je bila zadovoljiva, saj so se za prvenstvo pripravili tekmovalci z Jesenic, Kranja, Strazišča, Golnika, Dupelj in Škofje Loke. Kakor je bilo pričakovati, je popoln uspeh slavil Triglav, ki je v konkurenci najboljših osvojil sedem prvih mest od desetih možnih, sledita Partizan, Škofja Loka in Mladost iz Strazišča z osvojenimi prvimi mesti v disciplinah članov B in pionirjih.

Posredovanja

Sivalni stroj znamke »Singer«, dobro ohranjen, pogreznjiv, v omari, prodam. — Cirila Novak, Podlujbelj 70.

Skladišče, suho, okoli 4 vagon prostornine, oddam v najem. Franc Rotar, Cankarjeva 26.

Cementno opeko, strešno, okoli 400 kosov, novo, prodam. Fr. Rotar, Cankarjeva 26.

Zadružna poslovna zveza VIS, prodajalna Tržič, Blejska cesta 11, prodaja pristna viška vina po znižanih cenah ter hkrati želi vsem odjemalcem SREČNO IN ZADOVOLJNO NOVO LETO 1959.

Gaspere Gozzi (1773—1786):

Žena in mož med sabo

Živela sta nedavno dva mlada človeka, fant in dekle, ki sta se strastno ljubila. Zdelo se jima je, da ne moreta živeti drug brez drugega in sta se vzela. Prve dni sta živela v miru in ljubezni. Toda zgodila se je, da se kaka napaka, ki je bila zaljubljenca še prikrita, pokaže šele po poroki. Tako je tudi ta vrla žena začela kmalu za vsako malenkost godrnjati in s svojim strupenim jezikom dražiti možu živce.

Mož jo je imel srčno rad, vendar ni imel tako trde kože, da bi ga to ne grizlo in je nehote kdaj zarobantil. Da bi si ohladil jezo, je začel piti. S prijatelji je uhažal zdoma in hodil v krčme popivat. Vračal se je pod noč tako okajen, da se mu je jezik zapletal.

Lahko si predstavljamo, kako prijazno ga je sprejemala žena! Brž ko je zaslišala odklepanje večnih vrat, že je stala vrh stopnic, pripravljena na zmerjanje. Nato se je usula ploha. Zreкла mu je vse in ga tako ogradila, da je bil od glave do pete ves črn. On pa je bil ravno toliko trd, da ji je vrnil še nekaj nerazumljivih besed, potem pa je odšel spat.

Stvar je šla tako daleč, da sta se le rekdokdaj še videla. Mož je začel ostajati zdoma tudi ponoči. Včasih sploh ni prišel domov, temveč je spal kar v krčmi.

Žena, ki jo je to možovo ravnanje gnalo v obup, se je zatekla k neki dobri ženski po nasvet. Ta ji je dala steklenico bistre vode, ki da ima čudovito moč in ki jo ji je bil baže prinesel neki romar iz daljnih dežel. Naročila ji je, naj

si, brž ko zasliši, da se mož vrača, napolni z njo usta in naj skrbno pazi, da je ne bo niti požrla niti izpljunila. To naj stori večkrat zapored, potem pa naj ji pride povedat, kako ji je to ravnanje uspelo.

Žena je vžela steklenico, se pristrčno zahvalila in odšla domov. Nestrpno je čakala na moža, da bi preizkusila čudežno vodo, ki jo je bila dobila.

Kmalu mož potrka, ona pa si napolni usta in gre odpirat. Mož po stopnicah gor, ves v strahu, da jih bo slišal kot ponavadi. Toda glej čudo: ona mehka kot maslo. Reče ji besedo, dve, ona pa — nič. Mož jo vpraša, kaj naj vse to pomeni, ona pa mu le lepo pokima in ga prijazno pogleda, reče pa nobene. Mož je ves srečen, ona pa si misli: »Glej, kakšno moč ima ta voda!« Bila je potolažena in med njiju se je vrnil mir.

Vode je imela v steklenici za več dni in živela sta ves ta čas v lepi slogi. Ljubila sta se spet kot dva golobčka. On ni več odhajal zdoma. Vse je bilo v najlepšem redu. Toda vode v steklenici je zmanjkalo in vnel se je spet prepir. Žena teče spet k tisti ženski, a ta ji potoži: »Ojej, posoda, v kateri sem hranila vodo, se mi je razbila.«

»Kaj naj le zdaj storim?« je zaskrbelo ženo.

Ženska pa jo je potolažila: »Imejte usta zaprta, kot da bi imeli vodo v njih, pa boste videli, da bo vse prav!«

Iz italijanščine prevedel J. R.

Roland Betsch:

DOBRA KUPČIJA S SMEHOM

V direktnem vlaku Frankfurt-Basel sedi v natrpanem oddelku drugega razreda gladko obrit človek in bere knjigo. Za okoliščino se očitno ne zmeni dosti. Zato pljen je v branje. Z zanimanjem ga opazujem. Nenadoma se začne muzati. Hočeš nočeš, se začnem tudi sam držati na smeh. Ugotovim, da so ga tudi ostali sopotniki opazovali in se začelnjajo muzati. Njegovo muzanje je nalezljivo.

Njegovo smehljanje postane zdaj očitnejše. Hitro obrne list v nestrpnem pričakovanju, njegovo smehljanje se stopnjuje in postane že tiho smejanje. Okrogli obraz se raztegne, pokažejo se se zobje, oči postanejo manjše. Moža je spravilo branje v prijetno razpoloženje in se smeje. Smeje se v svoji notranjosti, potihem, veselo. Tudi usta se mu raztegnejo. Ostalim sopotnikom prav tako. Mož tega ne opazi, tako je poglobljen v branje. Neka dama se obzirno skloni naprej, da bi videla naslov knjige. Prizadeva si na vse načine. Končno se ji posreči prebrati naslov. Iz torbice vzame beležnico in si ga zapiše.

Mož je zatopljen v knjigo. To mora biti zelo zanimiva knjiga! Zdaj zaslišimo neki zvok iz nje-

govega grla. Zadržan zvok. Vem: mož bi se rad glasno smejal, pa se premaguje. Očitno noče motiti okolice, zakaj smeh v pravem pomenu besede s silo zadržuje. Oči se mu orose. Nam, ki sedimo z njim v oddelku, se nehote obrazi razlezejo. Mož se, kot je videti, ne more več zadrževati. Samo še trenutek, pa bo izbruhnil.

Zdaj slednjič izbruhne. Smeje se glasno, polno, nezadržano. Ostali sedimo in se z njim vred smejemo. Doslej smo si bili čisto tuji, zdaj smo postali ena sama smejoča se družina.

»Oprostite!«, pravi mož in si obriše solzne oči. »Oprostite, če vas motim!«

Mene zanima predvsem knjiga. Ugotovim naslov: Peklenski vitez. Spisal X, neki meni nepoznani pisatelj. Zapišem si naslov. Tudi drugi si ga zapišejo. Knjiga, ob kateri se tako smeješ, je zlata vredna.

»Za božjo voljo!« vzklikne nenadoma mož in skoči kvišku.

»Kje pa smo?«

»Malo pred Freiburgom.«

»Jaz pa sem nameraval izstopiti v Offenburgu. Samo zaradi branja! To imaš, če bereš! Prekleta knjiga!« Začne urejevati

svoje stvari. Nejevoljen je, zelo nejevoljen. V Freiburgu izstopi. Jaz tudi.

Zvečer zapazim — kakšno naključje! — moža sedeti v čakalnici. Bere knjigo. Mene ne vidi. Opazujem ga. Glej, začena se muzati, prav tako kot v vlaku. Muzanje se stopnjuje, naraste v tiho smejanje, izbruhne v smeh. Ostali potniki v čakalnici se nalezajo smeha, se smejejo z njim, postanejo pozorni na knjigo, si zapišejo naslov.

»Ah!«, vzklikne nenadoma mož, »moj vlak! Zadržaj čas!« Zgrabi svojo bomo prtljago. »Zaradi tega branja človek še vlak zamudi. Prekleta knjiga!«

Dirja odhod, jaz za njim. Na hodniku direktnega vlaka trčiva skupaj.

»Dober večer!« pozdravim.

»Dober večer!«

»Oprostite, zdi se mi vse tako čudno.«

»Kako to?«

»No, zgodba s knjigo je vendar prav nenavadna.«

»Ah tako! Ha, ha, ha!«

Pomežikneva si, nato mi pojasni stvar. Zdi se mu najboljše, če tu nič ne prikriva.

»No čisto preprosto«, pravi. »Z nekim založnikom sem se popogodil in se obvezal, da bom njegove knjige, ki so mu obležale, razpečal — s smehom ali jokom.«

»Z jokom?«

»Da, marsikdaj jočem. To sto-

rim ob knjigi, ki jo hočem prodati. Ljudje se začno zanjo zanimati, zapisujejo si njen naslov in jo največkrat tudi kupijo.«

»Je kupčija dobra?«

»Kar zadovoljen sem. Z jokom seveda ne zaslužim toliko. Smeh se bolj obnese. Smeh več velja. Pri knjigi zaslužim 20 pfenigov. Lahko Vam zaupam, da sta moj smeh in jok do danes razpečala že več kot dva tisoč knjig, pa niti dolgo še ne delam!«

»Čudovito!«

»Dragi gospod, odkrito sem vam povedal in vas prosim, ne izdajte me! Mudi se mi, čas beži. Moram v oddelek, odjemalci čakajo.«

Odide. Vidim, kako izgine v oddelku drugega razreda.

Čez čas pogledam s hodnika v kupe. Sedi, tokrat v sredini klopi in bere. Ne ozre se ne na levo, ne na desno. Tedaj se začne muzati. Pristrčno, zadovoljno muzati. Sopotniki postanejo pozorni. Kot nevidna čudežna moč se širi muzanje vsenaokrog. Mreža je dobro nastavljena.

Že se z njim vred muza eden, ne, dva, trije. Ves oddelek se muza. Neki gospod se stegne in pošklji na naslov knjige. Potegne notes iz žepa in čeka.

Spazim se proč, da ne bi kvaril kupčije. Čutim, da gre možu pšenica v klasje.

To pa drži: videti moram kdaj moža, ko bo jokal.

Iz nemščine prevedel J. R.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR

Obč. odbor SZDL

Obč. komite ZKS

Obč. odbor ZB

Obč. komite LMS

žele vsem občanom čimveč delovnih uspehov v novem letu

Državni tesarski mojster
FRANJO STRITH

želi vsem občanom
srečno novo leto

TRGOVSKO PODJETJE
„TOBAK“
v Tržiču

želi svojim odjemalcem
srečno novo leto

TRGOVSKO PODJETJE

„LJUBELJ“

želi svojim odjemalcem srečno novo leto
in se jim še nadalje priporoča

KNJIGARNA

V TRŽIČU

želi svojim odjemalcem
srečno novo leto

PODJETJE ZA
GRADNJE IN REMONT

v TRŽIČU

želi svojim strankam
srečno novo leto

GRADBENO PODJETJE

V TRŽIČU

se priporoča za naročila
za projektiranje in izvršitev vseh vrst gradenj.

Vsem Tržičanom želi uspehov polno novo leto

Tovarna finega pohištva

priporoča svoje renomirane izdelke

Svojim odjemalcem in vsem Tržičanom
želi srečno novo leto

TOVARNA OBUTVE

Peko

želi svojim odjemalcem srečno novo leto
in priporoča svojo kvalitetno in elegantno obutev

TOVARNA USNJA

RUNO

priporoča svoje kvalitetne vrste usnja
v najrazličnejši izdelavi.

Svojim odjemalcem in vsemu prebivalstvu tržiške
občine želi srečno novo leto

Bombažna predilnica in tkalnica Tržič

- PREDILNICA
- SUKANČARNA
- TKALNICA
- BELILNICA
- BARVARNA
- APRETURA

PROIZVAJA:

KVALITETNE BOMBAŽNE TKANINE: SUROVE IN
BELJENE V ŠIRINI OD 70 DO 200 cm, INDUSTRIJSKO
PREJO DO ŠTEVILKE Nm 50, PREJO ZA DOMAČO
OBRT IN SICER MULLE, DOUBLE, KNITTING IN
HARDWATER.

GOSTILNA Pri kolodvoru želi svojim gostom srečno novo leto	IVANKA ZUPAN - SNEDEC izdelovanje copat in baby čevljkov želi svojim odjemalcem srečno novo leto	Kmetijska zadruga TRŽIČ želi svojim članom uspehov polno novo leto	KMETIJSKA ZADRUGA PODLJUBELJ želi svojim članom uspehov polno novo leto
GOSTILNA Pri GAŠPERINU želi svojim gostom srečno novo leto	Franc Bohinc izdelovanje čevljev želi svojim odjemalcem srečno novo leto	Mesarsko podjetje OZZ Kranj s sedežem v Naklem želi svojim odjemalcem srečno novo leto	
GOSTILNA v gradu JELENDOL želi svojim gostom srečno novo leto	»PREMA« FRANČIŠKA MANDIČ želi svojim odjemalcem srečno novo leto	MEDZADRUŽNI LESNI KOMBINAT „JELOVICA“ ŠKOFJA LOKA se priporoča za naročila Svojim odjemalcem želi srečno novo leto	
RUNO trgovsko podjetje z usnjem, Tržič in poslovalnicami v Mokronogu, Škofji Loki in na Jesenicah želi srečno novo leto vsem svojim dobaviteljem in odjemalcem ter se še naprej priporoča		GOZDNO GOSPODARSTVO V KRANJU z gozdnimi obrati Tržič, Jezersko, Škofja Loka, Kranj nudi gozdne produkte po najugodnejših pogojih in želi svojim odjemalcem srečno novo leto	
TRGOVSKO PODJETJE PRESKRBA TRŽIČ želi svojim odjemalcem srečno novo leto in se jim še nadalje priporoča		 Vina Kranj želi svojim odjemalcem srečno novo leto in priporoča svoja kvalitetna vina	
Tržiška tovarna kos in srpov želi vsem občanom srečno novo leto in priporoča svoje renomirane izdelke		GROSISTIČNO TRGOVSKO PODJETJE USNJE LJUBLJANA priporoča svoje izdelke, ki jih dobite po najnižjih cenah in najkvalitetnejši izdelavi v njenih poslovalnicah Astra, Elita, Luxor, Zarja, Zmaj	

SAP-Turist biro

LJUBLJANA

želi vsem svojim potnikom

SREČNO NOVO LETO

